

การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

นายทวีศักดิ์ อินทโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2561

Study Identification and Development of Student Identities

Kasetsart University, Bangkok.

THAWEESAK INTACHOD

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Business Administration Program**

College of Innovative Business and Accountancy,

Dhurakij Pundit University

2018

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต
ชื่อผู้เขียน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ทวิศักดิ์ อินทโชติ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผศ.ดร.ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์
สาขาวิชา	คร. โสภณ เข้มกลั่น
ปีการศึกษา	บริหารธุรกิจ
	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตและเพื่อศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 450 คน โดยสุ่มแบบ Quota Sampling ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสำนึกดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
2. การศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และด้านกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
3. เพศแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
4. คณะแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกันตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
5. เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นิสิตที่มีคะแนนต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน, อัตลักษณ์

Thesis Title	Study Identification and Development of Student Identities Kasetsart University, Bangkok.
Author	THAWEESAK INTACHOD
Thesis Advisor	Sivanun Sivapitak
Co-Thesis Advisor	Sophon Yamklin
Department	Business Administration
Academic Year	2560

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the identity of Kasetsart University and to study the identity development of Kasetsart University. The samples used in this study were the 4th year academic year 2016. Size was 450 students. Quota Sampling was used as a tool to collect data and statistics used for data analysis percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA. If there are significant differences will be tested. Compare Scheffe's Method

The results of the study were as follows:

1. The study of identity of Kasetsart University in Bangkok was very high. The mean was 3.78. In each case, the Integrity of mean was 3.98 at the high level. The Determination of mean score was 3.95 at the high level. The Unity of mean was 3.77 at the high level. And the Knowledge Creation of mean was 3.41 at the high level, respectively.

2. The development of identity at Kasetsart University in Bangkok was very high. The mean was 3.96. In each case, the University activities the mean was 4.06. Activities to enhance performance the mean was 4.04 and social activities the mean was 3.76 at the high level, respectively.

3. Males and females have different identities. Statistically significant at .05

4. Different faculties affect different identities according to the statistical significance level of .05.

5. Males and females have different opinions on activities that help develop their identities. Statistically significant at the.05.

6. Students with different faculties have different opinions on activities that help develop their identities. The statistical significance level at .05.

Key words: Kasetsart University in Bangkok, Identities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.โสภณ แยมกลิ่น ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและ ผศ.ดร.จรัญญา ปานเจริญ ที่ได้ให้ความรู้อบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ดร.ดำรงศรี ศรีพระราม รศ.ดร.อนุชัช รามวงษ์กูร ดร.เสรี กุญแจนาท ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมถึงขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ และคำแนะนำในเรื่องการเรียน การเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย และเก็บข้อมูล ตลอดระยะเวลาการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ ของบิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ให้ความรัก ความเมตตา ความห่วงใย กำลังใจ และสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีโดยตลอด รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ทวีศักดิ์ อินทโชติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐาน.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย.....	5
1.7 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์.....	8
2.2 อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	13
2.3 การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต.....	15
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	45
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
4.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน.....	50
4.3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน.....	55
4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	62
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	78
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	78
5.2 อภิปรายผล.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	96
ก ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	97
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์.....	103
ค แบบสอบถาม.....	105
ประวัติผู้เขียน.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ดัชนีคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.....	15
2.2 ทิศทางทั้ง 7 : แนวทางทั่วไปในการพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	28
3.1 นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ปีการศึกษา 2560.....	43
4.1 แสดงจำนวนและคำร้อยละของเพศนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
4.2 แสดงจำนวนและคำร้อยละของคณะนิสิตที่ตอบแบบสอบถาม.....	50
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	50
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสำนึกดี.....	51
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านมุ่งมั่น.....	52
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสร้างสรรค์.....	53
4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสามัคคี.....	54
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	55
4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมมหาวิทยาลัย.....	56
4.10 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ.....	58
4.11 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมเพื่อสังคม.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	62
4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	63
4.14 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ด้านสำนึกดี.....	64
4.15 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ด้านมุ่งมั่น.....	67
4.16 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ด้านสร้างสรรค์.....	69
4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	71
4.18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน.....	72
4.19 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ.....	74
4.20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.....	76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งมากกว่า 70 ปีถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ชั้นนำของประเทศ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ รวมไปถึงงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวิจัย และการบริการวิชาการด้านการเกษตร มหาวิทยาลัยได้กำหนดเอกลักษณ์มุ่งสร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาติซึ่ง หมายถึง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเข้มแข็งของสังคม ความสมดุลของสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงด้านอาหาร มหาวิทยาลัยจึงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เห็นได้จากการจัดอันดับของ QS World University Ranking ในปี 2557 ในสาขาเกษตรศาสตร์และวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับการจัดอันดับที่ 48 ของโลก และเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทย(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557: 1)

ดังนั้นการผลิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขเมื่อเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาผู้เรียนจะต้องเผชิญกับ สภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและพฤติกรรมค่อนข้างมากซึ่งจะต้องอาศัยการพิจารณาตรวจสอบคัดเลือก ตอบสนองให้เหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่ตนรับรู้การเรียนในระดับอุดมศึกษาจึงอยู่ในช่วงเวลา แห่งการแสวงหาอัตลักษณ์ (Identity) ของผู้เรียน (สมชาย รัตนทองคำ, 2556 : 2)

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2552 ที่เปิดกว้างและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้บรรจุเนื้อหาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้อย่างอิสระเหมาะสม และตรงกับความต้องการหรืออัตลักษณ์ของแต่ละสถาบันได้และในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นเลิศได้ตามจุดเน้นและศักยภาพของตนเองซึ่งทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความงดงามที่แตกต่างกันจึงเห็นว่าปัจจุบันนี้เน้นให้สถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่งมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองเพื่อที่จะได้

พัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของ สถาบันอุดมศึกษานั้น โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อมุ่งให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพ รักษามาตรฐานการศึกษาและปรับกระบวนการผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้และมีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้ดี มีวินัย และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา, 2552 : 5)

นอกจากนี้คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นสิ่ง ที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีภาวะผู้นำ สามารถใช้ความรู้ทางวิชาการวิชาชีพแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้และเป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้ มีความทันสมัยมีคุณธรรมความรับผิดชอบสูงต่อ วิชาการ วิชาชีพ และสังคมและเป็น คุณลักษณะที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีพึงมี (ทิสนา แจมมณี, 2553 : 1) ดังนั้น การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญ อย่างยิ่งเพราะเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพในอนาคตให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุขซึ่งการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดังนั้นประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาและการบริหารจัดการ ของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้เรียนด้านผู้สอนด้านวิธีการสอน ด้านหลักสูตร ด้านผู้บริหาร ด้านสภาพแวดล้อมและด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลให้การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนประสบความสำเร็จ (ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และคณะ, 2557 : 277) การสร้างบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาตาม พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ระบุไว้ว่า สถาบันจะต้อง ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะจุดเด่นของสถาบันตรงตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้และจัดให้มีข้อเสนอเทศที่ชัดเจนเผยแพร่หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตรและตอบสนอง ความต้องการของนักศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 15)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำได้รับการยอมรับ ให้ทำหน้าที่ จัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนา อุดมศึกษาของชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนด ให้มีปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ รวมถึงกำหนดให้มี เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ทั้งนี้คุณลักษณะของนิสิตตาม อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะ

ที่บ่งบอกหรือแสดงถึงความเป็น ตัวตน หรือเอกลักษณ์เฉพาะของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

สำนึกดี หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคมได้แก่ มีวินัยในตนเอง การหลีกเลี่ยงไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมี สำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งมั่น หมายถึง การเป็นคนมีความตั้งใจมั่น มุ่งผลสัมฤทธิ์แสดงออกถึงความพากเพียรพยายามและมีความอดทนต่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคทั้งปวง

สร้างสรรค์ หมายถึง การเป็นคนดีมีมุมมองเชิงพัฒนา สามารถประยุกต์ความรู้ สร้างมูลค่า และคุณค่าจากความรู้ ตลอดจนคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สามัคคี หมายถึง การแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนรวม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึง การแสดงออกถึงความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่าง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้เป็นนิสิตที่มีความรู้ ความคิด มีจิตสำนึก ในการพัฒนาตนและสังคมให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเป็นบัณฑิตที่เป็นผู้นำในสาขาวิชาชีพต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ที่ได้รับการยอมรับให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และผลิตบัณฑิตที่สมบูรณ์ด้วยปัญญา คุณธรรม มีความสามารถพัฒนาองค์ความรู้และสังคม ด้วยจิตสำนึกแห่ง ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ตลอดจนเป็นผู้นำในด้านต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ในการผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพและการบูรณาการศาสตร์ทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างสมบูรณ์ พร้อมทั้งมีอัตลักษณ์ที่แสดงไว้ซึ่งความเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงถือได้ว่าอัตลักษณ์มีความสำคัญต่อตัวนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้ง 4 ประการ คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี สืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

1.2.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แตกต่างกัน

1.3.2 นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.4.1 ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ปีการศึกษา 2560 นิสิตจำนวน 6,179 คน

1.4.2 ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการศึกษอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ซึ่งประกอบด้วย ประเด็น ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- เพศ

- คณะ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน คือ IDKU

- สำนึกดี (Integrity)

- มุ่งมั่น (Determination)

- สร้างสรรค์ (Knowledge Creation)

- สามัคคี (Unity)

การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

- กิจกรรมมหาวิทยาลัย
- กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
- กิจกรรมเพื่อสังคม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ผลการวิจัยนี้ได้ทราบถึงความสัมพันธ์และผลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่ออัตลักษณ์ของนิสิตเพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของนิสิต ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะก้าว ออกสู่สถานประกอบการในอนาคตต่อไป

1.5.2 เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้และพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1.6.1 อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัวความเป็นตัวตนทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึง สติปัญญาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของนิสิตที่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งประกอบด้วย

1.6.2 สำนึกดี (Integrity) หมายถึง มีจิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม

1.6.3 มุ่งมั่น (Determination) หมายถึง มีความตั้งใจมั่น มีความอดทน มีความวิริยะอุตสาหะ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการทำงาน

1.6.4 สร้างสรรค์ (Knowledge Creation) หมายถึง เป็นผู้ใฝ่รู้มีความขวนขวายแสวงหาความรู้มี การสร้างนวัตกรรม

1.6.5 สามัคคี (Unity) หมายถึง มีความร่วมมือร่วมใจรู้จักประนีประนอมสามารถทำงานเป็นทีมได้

1.6.6 กิจกรรมมหาวิทยาลัย หมายถึง กิจกรรมที่มหาวิทยาลัย คณะหรือภาควิชา เป็นผู้จัดโครงการและมีนิสิตเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก

1.6.7 กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย

1.6.7.1 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมด้านนี้ครอบคลุม ถึง กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรม กิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมที่ดี สำนึกดี มุ่งมั่น มีวินัยในตนเอง การฟังตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ศาสตร์พระราชา) เสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพและกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย (ศาสตร์ชุมชน) เป็นต้น

1.6.7.2 กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ กิจกรรมด้านนี้ ครอบคลุมถึง กิจกรรมทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะไอที ทักษะทางปัญญา ทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดนวัตกรรม การคิดวิจารณ์ การประกวดทางการคิด สมรรถนะการ เรียนรู้ สมรรถนะเพื่อการเรียนรู้ การสร้างแรงบันดาลใจ การพัฒนาทักษะทางอาชีพ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุ วัฒนธรรม (ศาสตร์สากล) และการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.6.7.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร กิจกรรมด้านนี้ครอบคลุมถึง กิจกรรมการพัฒนานุคลิกภาพ การทำงานเป็นทีม การเสริมสร้างทัศนคติประชาธิปไตย ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น กาลเทศะ/ มารยาทสังคม ความสามัคคี ทักษะภาวะผู้นำ และทักษะการพูดและการนำเสนอ เป็นต้น

1.6.7.4 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ กิจกรรมด้านนี้ครอบคลุมถึง กิจกรรม กีฬา กิจกรรมพัฒนาสมาธิ กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต และกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น

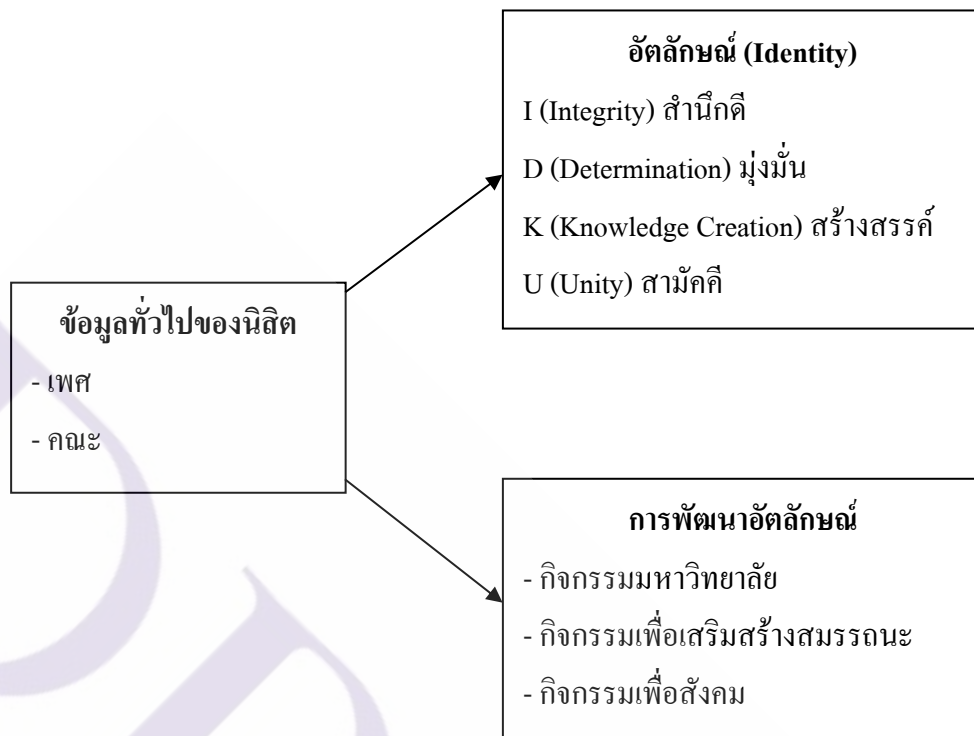
1.6.8 กิจกรรมเพื่อสังคม หมายถึง กิจกรรมด้านนี้ครอบคลุมถึง กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์การให้และแบ่งปัน (ศาสตร์ชุมชน) กิจกรรมค่ายอาสา กิจกรรมความดีเพื่อสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.7 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจาก จิตต์ปัญญา(2554), เกลิมรัตน์(2549), นัยเนตร(2534), ประสิทธิ์(2547), ล้วนและอังคณา(2542), สุจรรยา(2554), สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี(2555) วิมลมาศ(2555), คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์(2550), ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาล มนุษย์และชุมชน (2554), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(2550), ชนิตา (2534), นัยเนตร(2534), จตุพร(2555), ชัยยนต์(2554), ปรียาพร(2551) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นฐานคิดและแนวทางในการใช้ฐานองค์ความรู้เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นหัวข้อเพื่อเป็นกรอบและแนวทางดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์
- 2.2 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 2.3 การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีของอัตลักษณ์

ความหมายของอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์ ประกอบด้วย คำว่า “อัต” หมายถึง ตน หรือตัวเอง กับ “ลักษณ์” หมายถึง สมบัติ เฉพาะตัวรวมความแล้วจึงหมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้น เป็นที่รู้จักหรือจำได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายทั้งในระดับบุคคล และองค์กร ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ประเทศ และสากล ปัจจุบันอัตลักษณ์ได้รับความสนใจจากสังคมในฐานะที่เป็น เครื่องมือทางความคิดสำหรับการสร้างความเข้าใจร่วมกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในสังคมหนึ่งโดยผ่านการแสดงออกทั้งในระดับบุคคล สังคม วัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์ในการบ่งบอกให้บุคคลหรือสังคมภายนอกได้รับรู้ภาพลักษณ์ ความเป็นตัวตน และวิถีชีวิตไม่ว่าจะเป็นมิติของชาติพันธุ์ ชนชั้น ศาสนา สถานภาพทางครอบครัวที่บุคคลหรือองค์กรนั้นดำรงอยู่ในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551) อัตลักษณ์มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า “Identitas” เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า “อัตลักษณ์” เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป โดยมีจุดเริ่มต้นและพัฒนาขึ้นมาในสำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์โดยจอร์จ เฮร์เบิร์ต มิด กล่าวถึงตัวตนว่า เป็นสมรรถนะอันเป็นของมนุษย์โดยเฉพาะในการที่จะคิดคำนึงถึงธรรมชาติและ สังคมรอบตัวผ่านการสื่อสารและภาษา โดยตัวคนนั้นเกิดจากการได้รับอิทธิพลมา

จากสองแนวทาง คือ อิทธิจากสังคมโดยตรงและอิทธิพลของตัวเองผ่านกระบวนการที่มีขั้นตอน 2 ด้านที่ปฏิสัมพันธ์ กันอยู่ตลอดเวลาอันเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งของเขตความสัมพันธ์อาจจะขึ้นกับตัวแปรต่างๆ ทางสังคมเช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ความคาดหวังทางสังคม ความหมายของอัตลักษณ์โดยพื้นฐานนั้นจะเกี่ยวข้องกับความหมายที่ซ่อนทับคาบเกี่ยวกันอยู่ ระหว่างตัวตนหรืออัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับสังคม ซึ่งหมายถึงโครงสร้างทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออก ที่เกี่ยวข้องกับบทบาท หน้าที่ ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวอัตลักษณ์จึงมีมิติที่ซ่อนทับระหว่าง โครงสร้างสังคมที่กำหนดปัจเจกกับการนิยามของปัจเจกในฐานะผู้กระทำการ อย่างไรก็ตามก็ดี อัตลักษณ์นั้นไม่ได้มีลักษณะที่เป็นเอกภาพและเป็นหนึ่งเดียว แต่เกิดจากการเชื่อมร้อยขององค์ประกอบต่างๆ ของความเป็นตัวตน อัตลักษณ์เป็นเพียงชิ้นส่วนหลายๆ ชิ้นที่ถูกประกอบรวมขึ้นมาในบริบทต่างๆ นั้นหมายความว่าในบริบทสถานการณ์อย่างหนึ่งอาจมีการเชื่อมต่อชิ้นส่วนและแสดงออกในลักษณะหนึ่ง แต่เมื่อบริบทเปลี่ยนแปลงไปอาจมีรูปแบบการเชื่อมต่อและแสดงออกในอีกรูปแบบหนึ่ง จึงสรุปว่าอัตลักษณ์เป็นผลรวมความหลากหลายที่อาจจะทั้งขัดแย้งและส่งเสริมกัน อัตลักษณ์จึงมีขอบเขตที่เลื่อนไหล ยืดหยุ่น เป็นกระบวนการและพื้นที่ทางสังคมที่มีการปฏิบัติการอย่างหลากหลายเพื่อช่วงชิงและสร้างตำแหน่งแห่งที่ของกลุ่มคนในประชาสังคม ดังนั้นการแสดงออกหรือการสร้างอัตลักษณ์จึงมีรากฐานที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางสังคมและอำนาจในหลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการแสดงถึง การสะท้อนตัวตนและอัตลักษณ์บนพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเคลื่อนไหว ของกลุ่มเชื้อชาติการสะท้อนตัวตนที่แท้จริงออกมานำไปสู่การพัฒนาเป็นขบวนการเคลื่อนไหว ทางสังคมที่หลากหลายมิติ (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553; ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, 2546; รัตนา บุญมัธยะ, 2546; อภิญญา เฟื่องฟูสกุล, 2543)

อัตลักษณ์เป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา จะมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือไม่เป็นสากลกับสังคม อื่นๆ ในการทำความเข้าใจเรื่องอัตลักษณ์นั้น บางทีอาจเป็นการกำหนดตัวตนก่อนจะกล่าวถึงความ เป็นอัตลักษณ์ของบุคคล มีการศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ จากการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ มักจะพิจารณากลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะหน่วยทางสังคมซึ่งจะมีรากเหง้าดั้งเดิมและมีลักษณะจริงแท้แน่นอนไม่ว่าจะเป็นสีผิว ผม รูปร่าง หน้าตา เครื่องแต่งกาย ภาษา ความเชื่อ พิธีกรรม ฯลฯ จนสามารถจัดประเภทหรือจำแนกความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกลุ่มต่างๆ ได้ อย่างชัดเจนเพราะอัตลักษณ์ที่คิดว่าเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ กลับมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นร่วมใช้หรือกลุ่มที่นิยามตนเองว่าเป็นชาติพันธุ์หนึ่งๆ และได้รับการนิยามจากภายนอกด้วยไม่ได้มีอัตลักษณ์ประเภท เดียวในทุกสถานการณ์ จะเห็นได้ว่า สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ อาจมี

สถานภาพทางสังคม หลายประเภทในเวลาเดียวกัน ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับใครและอยู่ภายใต้เงื่อนไขใด อัตลักษณ์จึง ไม่ได้ดำรงอยู่คงที่หากแต่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขึ้นอยู่กับบริบทต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลา (อนุสรณ์ อุณโณ, 2547)

อัตลักษณ์ทางสังคม โดยให้ความหมายถึง อัตลักษณ์คือคุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของที่ แสดงออกถึงความเป็นตัวตน เป็นสำนึกที่บุคคลรับรู้และรู้ว่าตัวเองคือใคร มีลักษณะเป็นอย่างไร มีวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ แบบแผนพฤติกรรม และลักษณะนิสัยอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจาก คนอื่น กลุ่มอื่น สิ่งอื่นอย่างไร บุคคลอาจจะมีอัตลักษณ์หลายๆ อย่างในตัวตนได้ การจะรับรู้ว่ามีใคร มีอัตลักษณ์อย่างไรพิจารณาจากการแสดงออกผ่านทางตัวแทนความมีตัวตนในรูปของสถานะของ บุคคล เพศ สภาพ ตำแหน่ง หน้าที่ บทบาททางสังคมซึ่งเรียกสิ่งเหล่านี้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของปัจเจก หรือ อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ส่วนการแสดงออกผ่านสัญลักษณ์อะไรบางอย่างมีความหมายเป็นที่ เข้าใจร่วมกันและการแสดงออกผ่านพิธีกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ดำเนิน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นส่วนที่เรียกว่า “อัตลักษณ์ทางสังคม” หรือ “อัตลักษณ์ที่คนในสังคม มีร่วมกัน” (ณฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553 และ สุจรรยา โชติช่วง, 2554)

การสร้างอัตลักษณ์ อาจเป็นการหยิบยืมสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากภายนอกที่เข้ามาครอบงำ นิยามใหม่ หรืออาจคัดสรรลักษณะทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่มีอยู่หรือเคยมีมาฟื้นฟูเลือกใช้เพื่อจัดความสัมพันธ์ใหม่ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งแนวทางการวิเคราะห์อัตลักษณ์กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน การสร้างอัตลักษณ์นั้นๆ อาจใช้เป็นยุทธวิธีการพัฒนาชุมชน หรือสังคม หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนท้องถิ่น มีการผลักดันโดยหน่วยงานและบุคคลภายนอก หลายชุมชนที่อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้น โดยองค์กรและหน่วยงานต่างๆ จำนวนมากนับตั้งแต่หน่วยงานของรัฐที่ผลิตอัตลักษณ์ผ่านการพัฒนาและการส่งเสริม การอนุรักษ์ ฟื้นฟู มีการปรับเปลี่ยนระบบและสร้างกระบวนการใหม่ๆ เพื่อหาอัตลักษณ์ให้กับชุมชนหรือสังคมผ่านการสร้างอัตลักษณ์ การทำความเข้าใจตัวตน ทั้งเรื่องความแตกต่างผ่านการสร้าง การปรับ และเปลี่ยนอัตลักษณ์ การรื้อสร้างเรื่องเก่าการผลิตซ้ำในแบบใหม่เพื่อต่อยอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมเกิดเป็นความเข้าใจในตัวตนของตนเอง และเกิดการทำความเข้าใจต่ออีกหลากหลายกลุ่มที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ทางสังคม เกิดการยอมรับและอยู่ร่วมกันได้อย่างแท้จริงเป็นอัตลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากพลังสังคม ที่เกิดบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และชาติพันธุ์ในสังคมปัจจุบัน (จตุพร ดอนโสม, 2555)

เมื่อกล่าวถึง การสร้างอัตลักษณ์มีผู้ศึกษาในเรื่อง การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์ อัตลักษณ์จะมีส่วนที่สัมพันธ์ระหว่างกันสามส่วน คือ ความรู้เชิงจริยธรรม ความรู้ลึกเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งอัตลักษณ์ที่ดีประกอบด้วย การรู้จักความดี ปราบปราม และ การ

กระทำ ความดีความเคยชินของการกระทำ เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต และเมื่อคิดถึงอัตลักษณ์ที่ต้องการสำหรับเด็ก ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่าต้องการให้พวกเขาสามารถตัดสินใจได้ว่าความถูกต้องคืออะไร เอาใจใส่อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้นอัตลักษณ์ที่ดีคือสิ่งที่เราต้องการสำหรับเด็กของเราสามารถกำหนดองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่ดี ได้ดังนี้

1. การรู้เชิงจริยธรรม มีความตระหนักเชิงจริยธรรม รู้คุณค่า เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักตนเอง

2. ความรู้สึกเชิงจริยธรรม มีมโนธรรม นับถือตนเอง การควบคุมตนเอง ความรัก ความดี ความสุภาพ

3. การกระทำเชิงจริยธรรม คือความสามารถและเจตจำนงความเคยชิน

ทั้งสามส่วนนี้มีผลต่อพฤติกรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อสิ่งเหล่านี้ทำงานร่วมกันจะมีผล ต่อวิธีคิด ความรู้สึก แสดงออกมาเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล (สวัสดี ประทุมราช, 2545)

อัตลักษณ์ของบุคคล (Personal Identity) มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่านซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันว่า ภาพหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองหรือบุคคลอื่นว่า “นั่นคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตนเอง และการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ ต้องการความตระหนัก ในตัวเราเป็นพื้นฐานของการเลือกบางอย่างนั่นคือเราจะต้องแสดงตัวตน หรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการแสดงตนคือการระบุได้ว่าเรามี อัตลักษณ์เหมือนกับกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร และ “นั่นเป็นใคร” (พิศิษฐ์ คุณวโรตม์, 2546) โดยเป็นภาพสะท้อนจากการรับรู้ของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย และมีการพิจารณายอมรับทั้งจากตนเองและหรือบุคคลอื่นว่าเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลนั้น โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจจากความเหมือนหรือความแตกต่าง ซึ่งคำตอบจากการนิยามของผู้อื่นอาจมีได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบการสร้างอัตลักษณ์ในบุคคลหนึ่งมักประกอบขึ้นอย่างเป็นกระบวนการและเต็มไปด้วยความหลากหลายภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการให้คำนิยาม อัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นการนิยามในมิติของปัจเจกที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลผ่านอารมณ์ ความชอบ ความรู้สึก นึกคิด แต่ในอีกมิติที่กว้างกว่าการรับรู้ของปัจเจกเป็นการนิยามอัตลักษณ์ในมิติของพื้นที่ทางสังคมซึ่งเป็นการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่และระบบคุณค่าของบุคคลที่คิดตัวมา โดยใช้สถานภาพทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในสถานภาพต่างๆ เช่นความเป็นพ่อแม่ ความเป็นศิษย์อาจารย์ (เรื่องฟ้า บุราคร, 2550) อัตลักษณ์ของบุคคลนั้น คือลักษณะเฉพาะที่บุคคลนิยามตัวเอง หรือที่บุคคลอื่นสาธารณชนนิยาม ภาพลักษณ์ของบุคคลนั้น โดยพิจารณาจากบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็น บุคลิกภาพเฉพาะของบุคคลนั้น รวมทั้งอาจได้รับจากการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ซึ่งเป็น

ลักษณะเฉพาะให้แก่บุคคลจากสถานภาพทางสังคมของบุคคลนั้น (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, 2551) อุตลักษณ์ถือเป็นหน่วยเล็กๆ ในการศึกษาทางสังคมวิทยาเชื่อมโยงเรื่องของทัศนมิติที่มีต่อตัวตนเป็นความสัมพันธ์เชิงบทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมอันเกิดจากบทบาทของบุคคล สิ่งที่ทำให้รับรู้ตนเองว่า เราคือใคร และสิ่งที่กำหนดทางเดินให้เรา อุตลักษณ์อาจถูกกำหนดโดยความแตกต่างซึ่งอาจมองเห็นได้ในลักษณะของการแบ่งแยกออกจากกัน โดยมากแล้วอุตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นในลักษณะของสิ่งตรงกันข้าม เช่น คนผิวขาวกับคนผิวดำผู้ชายกับผู้หญิง เป็นต้น ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งในตัวบุคคลหรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นตัวตนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และสะท้อนถึงลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นพลังงานแฝงที่นำไปสู่พฤติกรรม 2) เป็นเจตคติที่บุคคล กลุ่มคนมีต่อเป้าหมาย 3) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่สอดคล้องกับความเชื่อหรือความรู้สึก 4) เป็นสิ่งสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของคนที่มีต่อบุคคล และ 5) เป็นความนิยมที่มีต่อบุคคลหรือได้แสดงความเป็นตัวตน เป็นที่รับรู้ของผู้อื่น (Stryker, 2007; Kathryn, 1997; Mc Call, 1987)

อุตลักษณ์ไม่ใช่ความหมายที่มีอยู่แล้วโดยอัตโนมัติในตัวมันเอง หรือกำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับคนหรือสิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา สาระสำคัญของความหมายของอุตลักษณ์จึงหมายถึง จิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกส่วนรวมในระดับสังคมที่เกิดจากการนิยามว่าตัวเองคือใคร มีความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่นกลุ่มอื่นในสังคมอย่างไร และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออกถึงอุตลักษณ์ดังกล่าว เป็นการก่อรูปและดำรงอยู่ในการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองและคนอื่นรับรู้เรา โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอด อุตลักษณ์ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม อุตลักษณ์มิได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และอุตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม ในระดับปัจเจกบุคคล บุคคล หนึ่งอาจจะมีหลายอุตลักษณ์อยู่ในตัวเอง เช่น เพศ ชาติ ช่วงชั้นทางสังคม อาชีพ ส่วนอุตลักษณ์ ของกลุ่มนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งบนพื้นฐาน ความเหมือนกันของกลุ่มย่อมมีความแตกต่างกับกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดความเป็นอุตลักษณ์ เฉพาะกลุ่มของตน การยอมรับความเหมือนกันภายในซึ่งจะส่งผลต่อความสมานฉันท์ภายในกลุ่ม ความพยายามความต้องการ หรือประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (พัฒนา กิตติอาษา, 2546 และ ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547)

อุตลักษณ์เป็นเรื่องของความเข้าใจ ว่าเราเป็นใครและคนอื่นเป็นใคร นั่นคือเป็นการกอร์ปขึ้นและดำรงอยู่ว่าเรารับรู้เกี่ยวกับตัวเองอย่างไร และคนอื่นรับรู้เราอย่างไร โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอุตลักษณ์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของ ความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือกลุ่มอื่นๆ ด้วย บุคคลคนหนึ่งอาจมีหลายอุตลักษณ์อยู่ใน ตัวเอง เช่น เพศ

สภาพกลุ่มชาติพันธุ์ชาติ ช่วงชั้นทางสังคม อาชีพ และศาสนา เป็นต้น (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2548 และประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2547)

จึงสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ คือ สิ่งที่เป็นคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ความเป็นตัวตนของบุคคลทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติ ที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น โดยแต่ละบุคคลจะมีอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพทางสังคมของบุคคลนั้น สืบเนื่องจากบุคลิกภาพและเจตคติ ของแต่ละบุคคลเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา มีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือไม่เป็นสากลกับสังคม อื่นๆ เรียกว่าเป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ โดยเป็นลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร

2.2 อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กำหนดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2554 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นตัวตนของบุคคล

I (Integrity) สำนึกดี หมายถึง มีจิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมและมี จริยธรรม

D (Determination) มุ่งมั่น หมายถึง มีความตั้งใจมั่น มีความอดทน มีความวิริยะ อุตสาหะ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานและในการปฏิบัติใดๆ

K (Knowledge Creation) สร้างสรรค์ หมายถึง เป็นผู้ใฝ่รู้มีความขวนขวายแสวงหา ความรู้ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าและคุณค่าจากความรู้ มีการสร้างนวัตกรรม

U (Unity) สามัคคี หมายถึง มีความร่วมมือร่วมใจ รู้จักประนีประนอม สามารถทำงาน เป็นทีมและสามารถบูรณาการเชื่อมโยงในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (กองแผนงาน มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2554)

คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะที่ บ่งบอกหรือแสดงถึงความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์เฉพาะของนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

สำนึกดี หมายถึง การมีจิตใจที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ส่วนรวมและสังคม ได้แก่ มีวินัยใน ตนเอง การหลีกเลี่ยงไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งมั่น หมายถึง การเป็นคนมีความตั้งใจมุ่งมั่น มุ่งผลสัมฤทธิ์แสดงออกถึงความพากเพียร พยายามและมีความอดทนต่อความยุ่งยากหรืออุปสรรคทั้งปวง

สร้างสรรค์ หมายถึง การเป็นคนดีมีมุมมองเชิงพัฒนาสามารถประยุกต์ความรู้ สร้างมูลค่า และคุณค่าจากความรู้ ตลอดจนคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

สามัคคี หมายถึง การแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนรวม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ รวมถึงการแสดงออกถึงความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกัน และความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ (กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555 และ คณะกรรมการบริหาร โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่, 2555)

ตารางที่ 2.1 คำนีคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อัตลักษณ์มหาวิทยาลัย	คุณลักษณะนิสิต
สำนึกดี	1.แสดงออกถึงการไม่ข้องเกี่ยวกับสิ่งเสพติด 2.แสดงออกถึงการมีวินัยในตนเอง 3.แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ 4.แสดงออกถึงการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ 5.แสดงออกถึงการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม
มุ่งมั่น	1.แสดงออกถึงความเป็นคนมุ่งมั่นตั้งใจ 2.แสดงออกถึงการเป็นคนมีจิตใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3.แสดงออกถึงความเป็นคนพากเพียรพยายาม
สร้างสรรค์	1.แสดงออกถึงการเป็นคนมีมุมมองเชิงพัฒนา 2.แสดงออกถึงความสามารถในการประยุกต์ความรู้ 3.แสดงออกถึงความสามารถในการพัฒนาสร้างสรรค์ 4.แสดงออกถึงการคิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ตารางที่ 2.1 คำนีคุณลักษณะนิสัยตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ต่อ)

อัตลักษณ์มหาวิทยาลัย	คุณลักษณะนิสัย
สามัคคี	1.แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมส่วนรวม 2.แสดงออกถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานเป็นทีม 3.แสดงออกต่อผู้อื่นบนหลักสิทธิมนุษยชน 4.แสดงออกถึงการเคารพความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม

2.3 การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

การพัฒนานิสิตนักศึกษา หมายถึง ความพยายามใด ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ และต้องคำนึงถึงความแตกต่างของ นิสิตนักศึกษาแต่ละคน King and Fields (1980 อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2538) กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นด้านหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ และได้ เสนอเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การพัฒนาสติปัญญา เน้นการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการคิดและเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น เพื่อสร้างสรรค์ความหมายใหม่และประเมินคุณค่าและศักยภาพของข้อมูลนั้น

2. การพัฒนาเอกลักษณ์ เน้นการพัฒนาความรู้สึเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง การค้นพบว่าตนเองเป็นใคร และบอกได้ว่าตนเองต้องการเป็นคนประเภทไหน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนา “อีโก้” หรือ “ลักษณะเฉพาะของบุคคล”

3. การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เน้นการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ผลของการปฏิสัมพันธ์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์

4. การพัฒนาค่านิยม เน้นการสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีการกำหนดบทบาทตนเองในสังคม โดยคำนึงถึงอุดมคติในสังคม การพัฒนานิสิตนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิต ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ สติปัญญา สังคมอารมณ์ ให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ

สังคม ในปัจจุบันแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นที่ยอมรับในวงการการอุดมศึกษาโดยทั่วไป นักวิชาการได้สร้างทฤษฎีเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างมากมาย เช่น

Pascarella และ Terenzini (อ้างถึงใน Chickering และ Reisser, 1993) ได้แยกประเภท ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้กว้างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial theories) มองการพัฒนาว่าเป็นชุดของงาน พัฒนาการ หรือลำดับขั้นของการพัฒนา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในด้านความคิด ความรู้สึก การประพฤติตน ค่านิยม และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นและตัวนักศึกษาเอง ตัวอย่างผู้คิดค้น ทฤษฎีทางจิตสังคม ได้แก่ Erikson (1959), Chickering (1969), Marcia (1965, 1966), Cross (1971), Heath (1968, 1978), Chickering และ Havingshourst (1981) เป็นต้น

2. ทฤษฎีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive theories) บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและกรอบของวิวัฒนาการเกี่ยวกับการสร้างค่านิยม ความเชื่อ และการ สันนิษฐาน ตัวอย่างผู้คิดค้นทฤษฎีการพัฒนาด้านพุทธิปัญญานั้น ได้แก่ Perry (1970), Baxter Magolda (1992), Kohlberg (1969), Gilligan (1982), Loevinger (1976), Kegan (1982) เป็นต้น

3. ทฤษฎีสัญลักษณ์ (Typology theories) กล่าวถึงความแตกต่างในด้านแบบการเรียน บุคลิกภาพ อารมณ์ หรือภูมิหลังทางสังคม ในฐานะที่เป็นบริบทสำหรับการพัฒนา ทฤษฎีในกลุ่มนี้ ได้แก่ แบบการเรียนของ Kolb (1976) ทฤษฎีด้านอารมณ์ของ Keirsey และ Bate (1978) เป็นต้น

4. ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม เน้นการศึกษาว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับลักษณะของแต่ละบุคคลอย่างไร ตัวอย่างทฤษฎีในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีนิเวศวิทยาในมหาวิทยาลัยของ Banning และ Kaiser (1974) ทฤษฎีบุคลิกภาพทางอาชีพ และสภาพแวดล้อมการทำงานของ Holland (1966, 1985) เป็นต้น

ทั้งนี้ Pascarella และ Terenzini ได้ระบุไว้ว่า ทฤษฎี 2 กลุ่มหลังนั้นยังไม่ค่อยเป็นทฤษฎี เท่าไรนัก เพราะไม่ได้ระบุแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน รวมถึงวิธีในการประเมินการพัฒนา หรือ วิธีการในการส่งเสริมการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา

บราวน์ (อ้างถึงใน สำเนาฯ ของศิลป์, 2538) ได้เสนอเป้าหมายในการพัฒนานิสิต นักศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การพัฒนาเอกลักษณ์ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบค่านิยม การพัฒนาคุณธรรม และ การพัฒนาเป้าหมายด้านอาชีพ

2. การพัฒนาทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ทักษะในการสื่อความหมาย การพัฒนาความเข้าใจ และความเห็นใจกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่มีความแตกต่างในด้านเชื้อชาติและ วัฒนธรรม

3. การพัฒนาทักษะในด้านการเรียนและสติปัญญา ซึ่งจะช่วยให้เป็นบุคคลที่มีความสนใจและทำการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ตลอดชีวิต

4. การพัฒนาด้านสุนทรียภาพ คือ การพัฒนาความเข้าใจ เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในธรรมชาติและศิลปะ ตลอดจนการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ในงานศิลปะ

5. การพัฒนาด้านร่างกายและทักษะในด้านนันทนาการ คือ การพัฒนาความเข้าใจ เห็นคุณค่าและบูรณาการกิจกรรมนันทนาการเข้ากับลักษณะการดำรงชีวิตของตน

จากแนวคิดและการเห็นความสำคัญของการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้ทำให้มีนักการศึกษา รวมทั้งนักจิตวิทยาหลายคนในต่างประเทศ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ได้มีการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับลักษณะนิสิตนักศึกษา และการพัฒนานิสิตศึกษากันอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ ทศวรรษ 1960 จนเกิดเป็นทฤษฎีต่างๆ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

วินสตัน และคณะ (1993) ได้กล่าวไว้ว่า ในทางทฤษฎีนั้น การพัฒนานิสิตศึกษามักจะ เป็นการบรรยายถึงพัฒนาการของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในด้านต่างๆ 5 ด้านหลัก คือ การพัฒนาสติปัญญา การพัฒนาจริยธรรม การพัฒนาทางจิตสังคม การพัฒนาความเป็นตนเอง และการพัฒนาอาชีพ ในการมองทฤษฎีการพัฒนานิสิตศึกษาในลักษณะเป็นกลุ่มๆ ตามเป้าหมายในการพัฒนานิสิตศึกษานั้น นอกจากวินสตันแล้ว ยังมีนักการศึกษาคนอื่นๆ ที่ได้ศึกษาและรวม รวมทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตศึกษาและแบ่งทฤษฎีเหล่านี้ออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามลักษณะแนวคิดและหลักการในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาไว้ ดังนี้

Widick, Knepfelpamp และ Parker (อ้างถึงใน Hurst และ Pratt, 1998) ได้แบ่งทฤษฎีและรูปแบบการพัฒนานิสิตศึกษา ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theories) ซึ่งเน้นการพัฒนาผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ในชีวิต เช่น ทฤษฎีของ Erikson (1963) Chickering (1969) และ Keniston (1971)

2. ทฤษฎีการพัฒนารู้ความเข้าใจ (Cognitive Development Theories) ซึ่ง กล่าวถึงการพัฒนาว่าเป็นลำดับและขั้นตอนในการรับรู้และใช้เหตุผลเกี่ยวกับการมองโลกของแต่ละบุคคล เช่น ทฤษฎีของ Piaget (1964), Perry (1970), Kohlberg (1971), และ Loevinger (1976)

3. รูปแบบความีวุฒิภาวะ (Maturity Models) ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาบุคคลให้เป็น “บุคคลที่สมบูรณ์” โดยจะต้องมีระบบการใช้สติปัญญา มีค่านิยม และแนวคิดต่างๆ ที่เป็นของตนเองแต่ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ เช่น ทฤษฎีของ Heath (1977)

4. รูปแบบสัญลักษณ์ (Typology Models) เป็นการมองมิติของบุคลิกลักษณะที่แต่ละบุคคลรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ โดยผ่านลำดับขั้นของการพัฒนาการ เช่น ทฤษฎีของ Heath (1964), Cross (1976)

5. รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม (Person-environment Interaction Models) ซึ่งเน้นการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างปัจเจกบุคคลแต่ละคนกับสภาพแวดล้อมที่พวกเขาประสบ เช่น ทฤษฎีของ Stern (1964), Pervin และ Smith (1968), Holland (1973) และ Moos (1976)

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสุขสมบูรณ์ (Wellness) ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาชีวิตของนิสิตนักศึกษา โดยจะต้องส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาความเป็นคนโดยสมบูรณ์ (the whole person) ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังที่ ประพนธ์ รอดคำดี (2537) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical) บุคคลสามารถคงสภาพความยืดหยุ่นและความแข็งแรงของหลอดเลือดและหัวใจอยู่เสมอ ไม่มีอาการเหนื่อยง่าย ไม่เจ็บหน้าอก มีพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านการป้องกันโรค รู้อาการเริ่มต้นของการเจ็บป่วย รวมทั้งรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

2. ด้านสังคม (Social) แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมหรือเสียสละเพื่อชุมชน อันแสดงถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนกับคนและคนกับธรรมชาติ เพื่อสร้างความสุขสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในสังคม

3. ด้านอารมณ์ (Emotional) แสดงถึงการตระหนักรู้ และยอมรับความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น การมีความรู้สึกต่อตนเองและต่อการมีชีวิตอยู่ในทางที่ดี มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสามารถประเมินสภาพอารมณ์และข้อเสีย (ทางอารมณ์) ของตนเองได้ตามความเป็นจริง เพื่อสร้างความสุขสมบูรณ์ของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านสติปัญญา (Intellectual) มีส่วนร่วมคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมทุกอย่าง รู้จักใช้แหล่งทรัพยากรที่มีเพื่อขยายพรมแดนความรู้ไปสู่การพัฒนาทักษะและศักยภาพของตนจนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้นั้นกับผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นความสุขสมบูรณ์ด้านสติปัญญา

5. ด้านงานอาชีพ (Occupational) แสดงถึงความพอใจต่อการทำงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งความรู้สึกละเอียดต่อการทำงานนั้นๆ เป็นความสุขสมบูรณ์ในหน้าที่ ซึ่งครอบคลุมการเรียนและการเตรียมอาชีพในอนาคตของนิสิตนักศึกษา

6. ด้านจิตวิญญาณ (Spiritual) แสดงออกถึงการมีเป้าหมายของชีวิต รวมทั้งแสดงความรู้สึกละเอียดต่อชีวิตและธรรมชาติที่อุบัติขึ้นในโลก อันเป็นความสุขสมบูรณ์ด้านจิตใจและคุณธรรม ในประเทศไทย ได้มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ เช่นกัน แนวคิด

ต่างๆ มีความคล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาในต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยมักจะเน้นการพัฒนาตัวนิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมนั่นเอง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ว่า นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ 8 ด้าน คือ

1. การพัฒนาทางสติปัญญา ให้รู้จักความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน หัดคิดอย่างมีระบบและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

2. การพัฒนาวิชาชีพ ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างงานอาชีพ ขึ้นใหม่ได้

3. การพัฒนาอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ เข้าใจวิธีการรักษาอารมณ์ของตนได้

4. การพัฒนาทักษะทางสังคม หมายถึง การใช้เวลาหรือภาษาที่เหมาะสม ในการติดต่อสื่อสารในสังคม การเรียนรู้มารยาทต่างๆ ในการสมาคมติดต่อ การแต่งกายตามกาลเทศะ การประพฤติปฏิบัติตามสังคม ทำเพื่อประโยชน์แก่สังคม

5. ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เข้าใจตนเอง รู้จักสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง รู้จักพึ่งตนเองได้สร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง และสร้างบุคลิกที่ตนพอใจ

6. การพัฒนาคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเสียสละ อดทนต่อ งานทุกชนิด พยายามทำงานให้เสร็จ การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การตรงต่อเวลา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ให้ได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็ทางกาย วาจา หรือใจ รักษาดี ภาควุมใจในความเป็นชาติไทย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในทุกบทบาท

7. การพัฒนาทัศนคติ ทัศนคติที่ดีย่อมมีความรู้สึกเข้าใจเห็นใจผู้อื่นมากกว่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดี สามารถนำสังคมให้เป็นสุขได้ด้วยทัศนคติที่ดียอมส่งผลไปสู่การกระทำที่ดี

8. การพัฒนาการจัดการ ให้นิสิตเป็นคนสูงงาน รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามสังคม ตามหลักการแสวงหาแนวทางในการจัดการกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของ ตนเอง

สำเนาวั จจรศิลป์ (2538) กล่าวว่า เป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ควรมีอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งพัฒนาเจตคติ และทักษะในการเรียน เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพ ความรู้และทักษะในการบริหาร ความรู้และทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ

2. ด้านสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด การวิเคราะห์ ความรอบคอบ ไตร่ตรองและเห็นการณ์ไกล

3. ด้านสังคม โดยเน้นการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น โดยกระบวนการประชาธิปไตย กิริยามารยาทในสังคม มนุษยสัมพันธ์ และรอบรู้ทั้งวัฒนธรรมไทยและต่างชาติ ที่ต้องติดต่อด้วย

4. ด้านอารมณ์ โดยเน้นการทำความเข้าใจอารมณ์ของตนเอง การปรับและควบคุมอารมณ์ตลอดจนการพัฒนาอารมณ์ทางด้านสุนทรียภาพ เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. ด้านเอกลักษณ์ โดยเน้นการทำความเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองในทุกๆ ด้านการพัฒนาความสนใจในอาชีพ การวางแผนเพื่อประกอบอาชีพ การวางแผนการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง

6. ด้านร่างกาย โดยเน้นการพัฒนาความเจริญเติบโตในช่วยวัยรุ่นตอนปลาย การพัฒนาเจตคติและทักษะในการรักษาสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ

7. ด้านคุณธรรม โดยเน้นคุณธรรมขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ความกตัญญู กตเวทิตะ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน เสียสละ เพื่อส่วนรวม ตลอดจนการส่งเสริมให้ยึดมั่น ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา และจรรยาบรรณในอาชีพ

แนวคิดต่างๆ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่กล่าวมานั้น ก็สอดคล้องกับที่ พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต, 2532) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 7 ประการของนิสิตนักศึกษาที่การศึกษา จะต้องเอื้ออำนวยและสร้างขึ้นมาให้สำเร็จเช่นกัน คุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่

1. ได้กัลยาณมิตร คือ มีพ่อแม่ ครูอาจารย์ เพื่อน และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดึงามเอื้อต่อการพัฒนา ข้อนี้สำคัญเป็นพิเศษในวัยเริ่มแรกของชีวิตและเมื่อเข้าสู่สังคมใหม่

2. ชีวิตมีวินัย คือ การรู้จักระเบียบและมีวินัยในการดำเนินชีวิต รักษาระเบียบวินัยของสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นให้มีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกัน เพื่อความมีสภาพชีวิตที่เหมาะสม เอื้อต่อการที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาอื่นๆ ขึ้นไป

3. ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ คือ ต้องการเข้าถึงความจริง และทำสิ่งดีงามให้เกิดขึ้น รักสัจจะ รักงาน อันเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ก้าวหน้าต่อไปในการพัฒนา

4. เชื่อมั่นในศักยภาพของตน คือ เชื่อในความเป็นมนุษย์ของตน ซึ่งเป็นสัตว์ที่ฝึกฝนพัฒนาให้ประเสริฐเลิศได้ และเพียรพยายามในการศึกษาพัฒนาตนยิ่งขึ้นไปให้สมบูรณ์เต็มที่

5. มีค่านิยมและทัศนคติแนวเหตุผล คือ มีความเชื่อถือทัศนคติ และค่านิยมที่ดีงาม เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นไปแห่งเหตุปัจจัย รับรู้ประสบการณ์ทั้งหลายด้วยท่าทีของการเรียนรู้

6. มีสติระลึกรู้ทันทุกเวลา คือ มีจิตสำนึกต่อกาลเวลา ตื่นตัวต่อความเปลี่ยนแปลงไวและเท่าทันต่อเหตุแห่งความเสีย แลเหตุแห่งความเจริญ กระตือรือร้นในการป้องกันแก้ไขเหตุแห่งความเสื่อม และสร้างสรรค์แห่งความเจริญ มีจิตสำนึกการศึกษาพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

7. พึ่งพาตนเองได้ด้วยความรู้คิด หรือรู้จักคิด รู้จักใช้ปัญญาพิจารณาให้ได้ความจริงและคุณค่าหรือประโยชน์จากสิ่งทั้งหลาย สามารถคิดแยกแยะและสืบค้นหาคำตอบ และเหตุปัจจัยของเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ คิดเป็นและคิดเองเป็นคุณสมบัติสำคัญยิ่งในการที่จะพึ่งตนเองได้

หากพิจารณาแนวคิดต่างๆ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่อ้างถึงมาตั้งแต่ต้น ทั้งที่เป็นแนวคิดในต่างประเทศ และแนวคิดของนักการศึกษาไทย ก็จะพบว่า เป้าหมายในการพัฒนา นิสิตนักศึกษานั้นเป็นหลักการในการพัฒนามนุษย์โดยทั่วๆ ไป นั่นคือ การสร้างความสมดุล ระหว่างสิ่งต่างๆ ในชีวิต ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมนั่นเอง ดังนั้นการพัฒนานิสิตนักศึกษาจึงเป็นความพยายามใด ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการใน ด้านต่างๆ อย่างสมบูรณ์ และต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งการพัฒนานิสิตนักศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ และมีความสำคัญต่อ สถาบันอุดมศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิต ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ สติปัญญา สังคมอารมณ์ ให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม และประเทศชาติ

สำหรับในประเทศไทย สำเนาว่า ขจรศิลป์ (2538) ได้กล่าวว่า ผลงานของนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดรูปแบบ และทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษามาก แต่รูปแบบและทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากในขณะนี้มีหนึ่งรูปแบบและสามกลุ่มทฤษฎี ดังนี้คือ

1. รูปแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษา (Student Development Process Model) สร้างโดย มิลเลอร์ และพริ้นซ์ (Miller and Prince, 1976) ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาของ สมาคมบุคลากรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (American College Personnel Association) ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 4 ประเภท คือ การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา การประเมินสภาพหรือระดับการพัฒนาของนักศึกษา ยุทธวิธีในการพัฒนานักศึกษา และการประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา

2. กลุ่มทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Developmental Theories) ประกอบด้วย ผลงานของนักจิตวิทยาหลายคนที่มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และ คุณธรรม และ โครงสร้างของการเรียนรู้ พยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ต่างๆ มากมาย ผู้ที่มีความสำคัญต่อกลุ่มทฤษฎีนี้มาก คือ เพียเจท์ (Jean Piaget) นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีของคน อื่นๆ

อีก เช่น รอดเจอร์ส (Rodgers, 1989), โบลเชอร์ (Blocher, 1978), โคลเบริก (Kohlberg, 1968, 1971, 1981, 1984) กิลลิแกน (Gilligan, 1982) เพอร์รี่ (Perry, 1970, 1978, 1981) คิทเชนเนอร์ (Kitchener, 1985), คิทเชนเนอร์และคิง (Kitchener and King, 1981, 1985), คิงและคณะ (King and Others, 1983) และ คีแกน (Kegan, 1982) เป็นต้น

3. กลุ่มทฤษฎีจิต-สังคม (Psycho-Social Theories) ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระในการพัฒนานักศึกษา นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีจิต-สังคมให้ความสนใจกับความรู้สึก พฤติกรรม และความคิดของบุคคลกับสภาพแวดล้อม ตลอดทั้งชีวิตของบุคคล นักจิตวิทยาที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานของกลุ่มทฤษฎีจิต-สังคม ได้แก่ จุง (Jung, 1971), อีริกสัน (Erikson, 1950, 1968), ฮาวิกเฮิสท์ (Havinhurst, 1948), แซนฟอร์ด (Sanford, 1956, 1962) และ ชิกเกอร์ริง (Chickering, 1969)

4. กลุ่มทฤษฎีสัญลักษณ์ เป็นกลุ่มทฤษฎีที่กล่าวถึงลักษณะของบุคลิกภาพที่บุคคลชอบแสดงออก ซึ่งมีหลายกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน และนักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีนี้หลายคนมีความเชื่อว่าลักษณะของบุคลิกภาพที่บุคคลแสดงออกที่ต่างกันนั้น เกิดจากการทำงานของสมองที่ต่างกัน ทฤษฎีต่างๆ ในกลุ่มนี้ไม่มีลักษณะที่เหมือนกันมากนัก ยกเว้น ทฤษฎีของจุง (Jung, 1971) และของ ไมเออร์ส (Myers, 1980) ทฤษฎีกลุ่มนี้ไม่ใช่ทฤษฎีเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล แต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เพราะการพัฒนาบุคลิกภาพของกลุ่มทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และกลุ่มทฤษฎีจิต-สังคมนั้น เกิดขึ้นใน ลักษณะของบุคลิกภาพที่ทฤษฎีสัญลักษณ์กล่าวถึง

และเนื่องจากมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างมาก และมีคำอธิบายที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มีการนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาโดยนักกิจการนิสิตนักศึกษา นักการศึกษา และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษานั้น โดยมากมักจะเป็นแนวคิดทฤษฎีในด้านความรู้ความเข้าใจ และแนวคิดทฤษฎีด้านจิตสังคม เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ ชิกเกอร์ริง (1969, 1993) เป็นทฤษฎีทางจิตสังคมที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็ได้ นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของตน นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวยังสอดคล้อง กับแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วย เพราะกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะมีบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านความสามารถในการ อยู่ร่วมกันในสังคมมากเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาทางจิตสังคม

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิกเกอร์ริง

ซิกเกอร์ริง มองว่านิสิตนักศึกษานั้นอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องพัฒนา ก็คือ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Identity) ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1969 เขาจึงได้เสนอ การพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ด้าน (Seven Vectors of Development) ในหนังสือ Education and identity ซึ่งทั้ง 7 ด้านนี้ เน้นมุมมองที่ชัดเจนลงไปโดยมีหลักหรือแก่นอยู่ที่การสร้าง “เอกลักษณ์” การพัฒนาทั้ง 7 ด้านตามทฤษฎีของซิกเกอร์ริงในครั้งนั้น ได้แก่

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence)
2. การจัดการกับอารมณ์ (Managing Emotions)
3. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy)
4. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity)
5. การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างอิสระ (Freeing Interpersonal Relationships)
6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose)
7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity)

ซิกเกอร์ริงกล่าวว่า การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะด้านนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาใน 3 ด้านแรก เพราะนิสิตนักศึกษาจะต้องรู้แน่ชัดก่อนว่าตนเองเป็นใคร โดยแยกตนเองออกจากคนอื่นๆ ก่อนที่จะไปสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างอิสระ การพัฒนา 7 ด้าน ซึ่งซิกเกอร์ริงเสนอไว้วันนั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และเป็นทฤษฎีที่ สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มักจะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ต่อมา ซิกเกอร์ริง และ ไชเซอร์ (Chickering and Reisser, 1993) ได้ทบทวนแนวคิดนี้ หลักจากที่ได้ทำการศึกษาและ เก็บข้อมูลเพิ่มเติมมาโดยตลอด และได้ปรับเปลี่ยนแก้ไขเล็กน้อย โดยปรับ 7 ด้านที่นิสิตนักศึกษา ควรได้รับการพัฒนาเป็นดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence)
2. การจัดการกับอารมณ์ (Managing Emotions)
3. การพัฒนาจากความเป็นตัวเองของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy Toward Interdependence)
4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationships)
5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity)
6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose)
7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity)

ทิศทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้านที่เสนอไว้ในปี ค.ศ. 1993 นี้ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อเรียกจากเดิมบ้าง เช่น จาก “การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างอิสระ” เป็นการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ” จาก “การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง” เป็น “การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน” ทั้งนี้เนื่องจากจะให้ความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ปฏิเสธความสำคัญของการเรียนรู้ที่จะเป็นอิสระและการประเมินตนเองด้วย นอกจากนี้ ในการปรับปรุงทฤษฎีครั้งนี้ สำหรับด้านการจัดการกับอารมณ์ ยังได้มีการขยายขอบเขตออกไป จากเดิมที่เน้นเรื่องความก้าวร้าวและความต้องการทางเพศไปพูดถึงเรื่องความรู้สึกวิตกกังวล ความหดหู่ ความโกรธ ความอาย และความรู้สึกผิดรวมทั้งอารมณ์อื่นๆ ในด้านดีเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้จะเน้นมากขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับความใจกว้างอดทน ในเรื่องเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยจัดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการที่จะพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ ซึ่งเป็นการเพิ่มลักษณะของความผูกพันเข้าไปไว้ด้วย

การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามทฤษฎีนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับรูปแบบทฤษฎีด้านมนุษยนิยมอื่นๆ ที่มีรากฐานมาจากการมองการพัฒนามนุษย์ในแง่ดี และเชื่อว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสมบูรณ์และทำทนายต่อนิสิตนักศึกษา จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเจริญเติบโตได้อย่างสมบูรณ์และมั่นคง

การพัฒนานิสิตนักศึกษาทั้ง 7 ด้าน ตามแนวคิดของซิกเกอริง และไรเซอร์ (1993) นั้นในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกาย และความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือด้านสังคมนั่นเอง ความสามารถในด้านสติปัญญา หมายถึง ทักษะในการใช้สมองและความคิด ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจเนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญาและความสุนทรีย์ และที่สำคัญ ที่สุดคือ การสร้างทักษะต่างๆ ในการเข้าใจ วิเคราะห์ และสังเคราะห์สิ่งต่างๆ ความสามารถทางร่างกาย อาจรวมถึง ผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ มีความแข็งแรง และมีวินัยในตนเอง การทำกิจกรรมต่างๆ ในเวลาว่างอาจกลายเป็นสิ่งที่จะทำต่อไปตลอดชีวิต ดังนั้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์เฉพาะตนด้วย ความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายความว่าถึงแก่ทักษะในการฟัง การร่วมมือ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถที่ซับซ้อนขึ้นในการที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และโต้ตอบอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการปรับแนวทางของตนให้เข้ากับเป้าหมายของกลุ่ม และการเลือกยุทธวิธีต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือให้กลุ่มดำเนินการไป

โดยดี นิสิตนักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากขึ้น เพื่อพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตน ยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะต่างๆ ของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง

2. การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotions) นิสิตนักศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึง ความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี งานสำคัญในการพัฒนานิสิตศึกษาด้านนี้ไม่ได้เป็นการกำจัดอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้ แต่จะต้องตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่างๆ การพัฒนาจะเริ่มขึ้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนรู้วิถีทางที่จะปลดปล่อยความขุ่นเคืองใจ ก่อนที่มันจะระเบิด การจัดการกับความกลัวที่จะมาทำให้เสีย และรักษาบาดแผลทางอารมณ์ไม่หลามไปทำลายความสัมพันธ์อื่นๆ นิสิตนักศึกษาจะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ มีการยืดหยุ่น รู้จักอารมณ์และความรู้สึกแบบต่างๆ และรู้จักที่จะจัดการ จัดระเบียบให้แก่ตนเองมากกว่าการเก็บกด เมื่อความสามารถในการควบคุมตนเองและการแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองมีความสมดุลกัน ความตระหนักและการบูรณาการความรู้สึกต่างๆ ก็จะสนับสนุนและเอื้อต่อกัน ส่วนในเรื่องอารมณ์ในด้านดีๆ เช่น ความปีติ ความรู้สึกโล่งใจ การเห็นอกเห็นใจ ความประหลาดใจ เป็นต้น อาจไม่จำเป็นต้องจัดการอะไร เพียงแต่ตระหนัก และปล่อยให้อารมณ์ต่างๆ ในด้านบวกเหล่านั้นเกิดขึ้นในตนเอง นิสิตนักศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่จะรักษาความสมดุลระหว่างแนวโน้มในการยึดมั่นในตนเอง กับการมีส่วนร่วมในกลุ่ม และรู้จักประสานความรู้สึกต่างๆ ให้สอดคล้องกันกับการกระทำที่มีความรับผิดชอบด้วย

3. การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy Toward Interdependence) สิ่งสำคัญที่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะต้องนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์ และในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมาการเป็นอิสระทางอารมณ์ หมายถึง เสรีภาพหรือความเป็นอิสระจากความต้องการ การสนับสนุนความรัก หรือ การอนุญาตจากผู้อื่น ส่วนการเป็นอิสระในด้านความต้องการความช่วยเหลือ ประกอบด้วย 2 ประการ คือ ความสามารถในการจัดกิจกรรมต่างๆ และในการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง (ตามวิธีของตนเอง) และความสามารถในการปรับเปลี่ยน เคลื่อนไหว การพัฒนาเรื่องนี้ หมายถึง การพัฒนาตนเองให้สามารถคิดวิเคราะห์และคิดอย่างอิสระ ให้สามารถแปลง

ความคิดต่างๆ ไปสู่การกระทำที่มีเป้าหมายได้ จะต้องมีความสมดุลระหว่างความต้องการที่จะเป็นอิสระกับความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพาอาศัยกันหมายถึง การเคารพในความเป็นตัวเองของผู้อื่น และการมองหาหนทางที่จะให้ และรับ โดยการขยายกลุ่มเพื่อนให้กว้างออกไป

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationships) รวมถึง การยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ความสามารถในการใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง นอกจากจะหมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ยังหมายถึงความรวมถึงในบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วยการตระหนักถึงความแตกต่าง การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการเป็นปรัวิสัย (objective) "ไม่ยึดติดกับความเห็นของตน จะช่วยให้บัณฑิตนักศึกษา มีความประทับใจครั้งแรกที่ดี ลดความมีอคติและการเหยียดเชื้อชาติ เพิ่มความเห็นอกเห็นใจและ การไม่เห็นแก่ตัว และทำให้ชอบความหลากหลาย การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการหลุดพ้นจากการหลงตัวเอง แต่ยังหมายถึง ความสามารถในการ เลือกรับสัมพันธภาพที่เหนียวแน่น และมีความผูกพันกันเป็นระยะเวลานาน โดยอาศัยความซื่อตรง การตอบสนอง และการเป็นห่วงเป็นใยโดยไม่มีเงื่อนไข การที่มีความสามารถในการใกล้ชิดกับผู้อื่น หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพของความสัมพันธ์ต่างๆ กับคนใกล้ชิดหรือ เพื่อนสนิท เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ห่างไกลจากการขึ้นอยู่กับคนอื่นมากเกินไป หรือการ พยายามมีอิทธิพลเหนือคนอื่นมากเกินไป ไปสู่การรู้จักพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนที่เท่าเทียมกัน การพัฒนาด้านนี้จึงเป็นการพัฒนาในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับข้อบกพร่อง การภาคภูมิใจในสิ่งมีค่าต่างๆ การเลือกความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์ และยั่งยืน ที่สามารถทำให้พ้นฝ่าวิกฤตการณ์ต่างๆ หรือความห่างไกล และการที่ต้องแยกจากกันได้

5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity) การสร้างเอกลักษณ์นั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาในด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาก่อนแล้ว คือ ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การพัฒนาเอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการค้นหาว่า ประสบการณ์ชนิดใด ระดับใด และการทำประการณ์นั้นๆ บ่อยเท่าไร ที่จะทำให้เราพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง

การพัฒนาเอกลักษณ์เฉพาะตน รวมไปถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1) การรู้สึกสบายใจกับร่างกายและรูปร่างหน้าตาของตนเอง
- 2) การรู้สึกสบายใจกับเพศและการปรับตัวในเรื่องเพศ
- 3) การรู้สึกถึงความเป็นตัวตนของตนเองในบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

- 4) ความกระฉ่างชัดในความคิดเกี่ยวกับตนเอง โดยผ่านบทบาทต่างๆ และวิถีชีวิต
- 5) ความรู้สึกถึงความเป็นตัวของตัวเองในการที่จะโต้ตอบต่อคำวิจารณ์จากผู้อื่น
- 6) การยอมรับตนเองและการนับถือตนเอง
- 7) ความมั่นคงของบุคลิกภาพและการบูรณาการ

การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน รวมไปถึง การบอกถึงค่านิยมของครอบครัวและเชื้อชาติ การวางตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีทางศาสนาและวัฒนธรรม การค้นหาบทบาทและแนวทาง ในการทำงาน การเล่น และการใช้ชีวิตที่บ้านว่าเป็นการแสดงออกถึงตนเอง และเป็นการให้คำจำกัดความเกี่ยวกับตัวเองต่อไป นอกจากนี้ ยังรวมถึงการยอมรับว่าคนอื่นมองและประเมินตนอย่างไร

6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็น คนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมินความสนใจและทางเลือกต่างๆ โดย จะต้องมีการวางแผนสำหรับการกระทำ และมีการกำหนดสิ่งที่จะกระทำก่อนใน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกพันกับบุคคลอื่นและครอบครัว นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและมีความหมายมากกว่า และการมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาความมีคุณธรรมนั้น ใกล้เคียงกับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความมีคุณธรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้อนกันอยู่ คือ

7.1 ค่านิยมในด้านเกี่ยวกับมนุษย์จะเปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่างๆ โดยอัตโนมัติไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ

7.2 ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นการยอมรับค่านิยมและความเชื่อต่างๆ อย่างมีสติ ในขณะที่เดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

7.3 การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึง การประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

แนวทาง 7 ด้านที่นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาตามทฤษฎีของซิกเกอริ่งนั้น สามารถสรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ทิศทางทั้ง 7 : แนวทางทั่วไปในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

พัฒนาจาก	ไปสู่
<p>การพัฒนาความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถต่ำ (ด้านสติปัญญา, ร่างกาย, สังคม) - การขาดความมั่นใจในความสามารถของตน 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถสูงทั้งในด้านสติปัญญา, ร่างกาย และสังคม - การมีความมั่นใจในความสามารถของตน
<p>การจัดการกับอารมณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้น้อย อารมณ์ที่พุ่งพล่าน (มีความกลัวและความวิตกกังวล, มีความโกรธซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว, มีความรู้สึกหดหู่, รู้สึกผิด และอาย, มีความผิดปกติในด้าน อารมณ์ทางเพศ) - ไม่ค่อยมีความตระหนักในเรื่องความรู้สึก - ไม่สามารถประสานความรู้สึกต่างๆ กับการกระทำให้เข้ากัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีความยืดหยุ่นและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม - การมีความตระหนักมากขึ้นและมีการยอมรับมากขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ - การที่สามารถประสานความรู้สึกให้ สอดคล้องกับการกระทำที่ต้องมีความรับผิดชอบ
<p>การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การที่ต้องขึ้นอยู่กับผู้อื่น อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่เป็นอิสระ - ไร้ทิศทางของตนเอง หรือขาดความสามารถในการแก้ปัญหา (มีความเป็นอิสระน้อย) หรือขาดความมั่นใจในการ ที่จะเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลง - ความเป็นตัวของตัวเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นอิสระไม่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นสร้าง ความมั่นใจให้แก่ตนเองอยู่ตลอดเวลา - การเป็นอิสระจากความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก (มีทิศทางของ ตนเอง, มีความมั่นคงในจิตใจ และสามารถเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงสิ่ง ต่างๆ ได้) - การเห็นและยอมรับความสำคัญของการ พึ่งพาอาศัยกัน
<p>การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การขาดความตระหนักในความแตกต่าง และไม่ยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล - การขาดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การมีความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน หรือ ไม่มี 	<ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับและชื่นชมความแตกต่างของแต่ละบุคคล - การสามารถใกล้ชิดกับบุคคลอื่น สร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน และทะนุถนอม

ตารางที่ 2.2 ทิศทางทั้ง 7 : แนวทางทั่วไปในการพัฒนานิสิตนักศึกษา (ต่อ)

พัฒนาจาก	ไปสู่
<p>ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น</p> <p>การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรู้สึกไม่พอใจในรูปร่างกายและลักษณะ ท่าทางของตนเอง - การรู้สึกไม่พอใจในเพศของตนเอง - การขาดความชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับ มรดกและรากฐานทางสังคมและ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตน - การสับสนเกี่ยวกับเรื่องที่ว่า ตนเองเป็นใคร และพยายามทดลองสวมบทบาท และใช้ชีวิตในรูปแบบต่างๆ - การขาดความกระฉ่างเมื่อถูกประเมินโดยผู้อื่น - การไม่พอใจกับตัวเอง - การมีบุคลิกภาพที่ไม่แน่นอน ไม่สมบูรณ์ 	<p>ความสัมพันธ์นั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรู้สึกพอใจในรูปร่างกายและลักษณะ ท่าทางของตน - การรู้สึกพอใจในเพศของตนเอง - การรู้จักตนเองในบริบทของสังคมและ วัฒนธรรม - การมีภาพของตนเองที่แน่ชัด รู้จัก บทบาทและวิถีชีวิตของตนเอง - การรู้จักตนเองและยอมรับการวิจารณ์จากผู้อื่น ยอมรับคำนิยามของผู้อื่น - การยอมรับและเคารพตนเอง - การที่สามารถบูรณาการความเป็นตัว ของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเอง
<p>การพัฒนาเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายด้านอาชีพไม่ชัดเจน - การสนใจเรื่องต่างๆ แต่เพียงผิวเผินความสนใจส่วนตัวยังกระจัดกระจาย - การที่ไม่ค่อยมีความผูกพันกับผู้อื่นอย่างมีความหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีเป้าหมายด้านอาชีพที่ชัดเจน - การทำกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน มี เป้าหมายชัดเจน และก่อให้เกิดประโยชน์ - การมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงกับบุคคลอื่น และครอบครัว
<p>การพัฒนาความมีคุณธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีความคิด ความเชื่อที่ตายตัวแบบสองด้านเท่านั้น - การมีค่านิยมและความเชื่อที่ไม่ชัดเจน - การสนใจแต่ตนเอง - การที่กระกระทำกับความคิด ความเชื่อ ไม่สอดคล้องกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ - การมีค่านิยมของตนที่ชัดเจนแต่ในขณะเดียวกันก็เคารพความเชื่อของ ผู้อื่น - การมีความรับผิดชอบต่อสังคม - การมีความสอดคล้องกันระหว่างการ กระทำกับความคิดมีความน่าเชื่อถือ

การพัฒนาจิตตศึกษานักศึกษาทั้ง 7 ด้าน ตามทฤษฎีของซิกเกอริงนั้น มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาให้นักศึกษามีเอกลักษณ์ (identity) ทั้งนี้เนื่องจากทฤษฎีนี้พัฒนามาจาก มโนคติ เกี่ยวกับพัฒนาการของ อีริกสัน (Erikson) ซึ่งได้เสนอแนวคิดว่า พัฒนาการของมนุษย์มีด้วยกัน 8 ขั้นตอนซึ่งในช่วงระหว่างอายุ 13-17 ปี จะอยู่ในขั้นพัฒนาการความรู้สึกในความเป็นเอกลักษณ์ ของตนเองผ่านพ้นความรู้สึกสับสนในตนเองไปได้ และรับรู้ตนตามความจริง (นวลละอ อสุภผล 2527) ส่วนในช่วงอายุระหว่าง 18-21 ปีนั้น จะอยู่ในขั้นพัฒนาการความรู้สึก สัมพันธภาพและ เป็นมิตรกับผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศและหลีกเลี่ยงความรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้างจะเกิดมีความรัก เกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่จะรับรู้ฟังสิ่งต่างๆ ที่ตนเองมีอยู่และ พัฒนากลายเป็นความผูกพันกับผู้อื่น การพัฒนาใน 2 ช่วงดังกล่าวเกิดขึ้นในระหว่างที่นิสิต นักศึกษา กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของซิกเกอริงจึงมุ่งเน้นให้ ความสำคัญอยู่ที่การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน

เมื่อวิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของซิกเกอริง จะพบว่า มีแนวคิดมาจากการ พัฒนานิสิตนักศึกษาระดับปริญญาและจิตสังคมนั้นเอง การพัฒนาทั้งสองด้านมีลักษณะที่ เกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน โดยที่แนวคิดในการพัฒนาทางพุทธิปัญญาจะมุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษ จากผู้ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองต้องพึ่งพาผู้อื่นให้คอยบอกสิ่งต่างๆ ไปจนถึงขั้นที่นิสิต นักศึกษารู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดมีวิจารณญาณในการรับรู้ การเชื่อ และการปฏิบัติสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง แต่ก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับ ประสบการณ์และความรู้ ความคิดเห็นของตนด้วย ในขณะที่การพัฒนาจิตสังคม มุ่งพัฒนาให้ นิสิตนักศึกษได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตามที่ควรจะเป็นตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการความ เป็นตัวของตัวเอง สร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนขึ้นมา พัฒนาตนเองไปสู่ผู้ที่มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูง ในขณะที่เดียวกันก็ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจะต้องออกไปประกอบอาชีพ ดำเนินชีวิต สร้างครอบครัวของตนเอง และอยู่ในสังคมที่กว้างใหญ่ต่อไป เมื่อจบการศึกษาแล้ว นั่นเอง

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาไปสู่เป้าหมายต่างๆ ดังที่ สถาบันอุดมศึกษากำหนดไว้นั้นมีหลายประการด้วยกัน เนื่องจากการพัฒนานิสิตนักศึกษเป็น กระบวนการที่ซับซ้อนและต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ลำเนาวั จอร์ซิลปี (2538) กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษามีปัจจัยสำคัญ 8 ประการคือ ด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านกิจการ นักศึกษา ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านนักศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน และ

ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบัน ส่วนซิกเกอร์และไรเซอร์ (1993) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาของนิสิตนักศึกษานั้นได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม กลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันในขณะที่แอสตินก็เสนอแนวคิดสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา กับกลุ่มบุคคลและกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาของนิสิตนักศึกษา ในด้านต่างๆ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนานิสิตนักศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับที่ ธีรรัตน์ บุญนุช (2525) ได้กล่าวไว้ว่า โลกของนิสิตนักศึกษานั้นประกอบด้วยชุมชนที่รวมตัวกันอยู่ในมหาวิทยาลัย สภาพแวดล้อม เช่น พวกอาคารสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยและสิ่งอื่นๆ ที่ประกอบอยู่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ต้องจัดแจงโลกของนิสิตนักศึกษานี้ให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษามากที่สุด โดยต้องยึดหลักดังนี้

1. ส่วนประกอบของกิจกรรมต่างๆ ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย คือ การพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษา

2. ต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียน ที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนานั้นคือ การผสมผสานระหว่างการเรียนกับสังคม และต้องพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมนั้นสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้ใหญ่และมีวุฒิภาวะหรือไม่ช่วยให้เขาสามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

3. ต้องมีความพอดีกันระหว่างนักศึกษา กับกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัด จึงจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมาก เพราะถ้าจัดระดับของสิ่งเร้าไว้สูงเกินความความพร้อมหรือความสามารถของนักศึกษา โอกาสที่จะให้พวกเขาพัฒนาตนเองก็จะหมดไป แต่ถ้าจัดสิ่งที่มาเร้าไว้ต่ำเกินไป การพัฒนาของนิสิตนักศึกษาก็จะเป็นไปอย่างช้าเพราะขาดสิ่งท้าทาย

4. ควรให้กิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกรั้วมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษาจะต้องใช้ชีวิตจริงในโลกภายนอก ถ้าเขาสามารถผสมผสานชีวิตใน ชุมชนมหาวิทยาลัยกับชีวิตในชุมชนนอกมหาวิทยาลัยได้มากเท่าไรก็ยิ่งดีกับเขาเท่านั้น

5. การจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยต้องให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา หากมองว่าการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นระบบ ก็พบว่า นิสิตนักศึกษาเป็นตัว ป้อนซึ่งจะต้องเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ในระบบ นั่นคือ อาจารย์ กลุ่มเพื่อน ผู้บริหาร การเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่างๆ ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนิสิตนักศึกษากับสิ่งต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษานั้นเป็นกระบวนการในการที่จะผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นผลผลิตที่จะออกมาจากระบบนี้ นั่นเอง จึงเห็นได้ว่าไม่ว่าจะมองในทาง

ทฤษฎี การพัฒนานิสิตนักศึกษา หรือมองในแง่ของระบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้วย

กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างมากในปัจจุบัน คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจที่มีเสรีการค้ามากขึ้น การลดหรือทำลายกำแพงภาษีศุลกากรระหว่างประเทศ กระบวนการประชาธิปไตยที่หยั่งลึกในวิถีความคิด วิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น การคมนาคมที่สะดวก และรวดเร็วทำให้การไหลบ่าของวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติ ถึงกันหมด และสิ่งที่กระทบต่อสังคมไทยมากที่สุดคือเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสาร เป็นไปอย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัดนำไปสู่

- สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง กระแสโลกาภิวัตน์ ข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะการสื่อสาร ทำให้สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และขับเคลื่อนตลอดเวลา เราหยุดได้ไหม หยุดไม่ได้ แต่เลือกรับและปรับใช้ให้เหมาะกับสังคมไทยได้

- ชีวิตที่เรียบง่ายเปลี่ยนเป็นการแข่งขัน ไร้น้ำใจ การไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตก เปลี่ยนสภาพสังคมไทยจากวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สงบ และเอื้ออาทร เป็นสังคมบริโภคนิยม (ซื้อได้ทุกอย่าง ไร้แต่เงินไปแลกเปลี่ยน) มีการแข่งขันสูง ไร้น้ำใจ ต่างคนต่างอยู่ เอารอดเอาเปรียบ ไม่คำนึงถึงศีลธรรม

- วิกฤติทางสังคม เป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมไทยประสบอยู่โดยเฉพาะความประพฤติของเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียน นิสิตนักศึกษา มีหลายเรื่องที่คุณแล้วไม่เหมาะสม ล่อแหลม เสี่ยงต่ออันตราย บางพฤติกรรมนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสถาบันการศึกษา บางพฤติกรรมนำไปสู่การสูญเสียอนาคต บ้างสูญเสียชีวิต

การเปลี่ยนแปลงข้างต้น ทำให้การเตรียมนิสิตนักศึกษาเพื่อให้เป็น “ทรัพยากรบุคคล” ที่มีความสำคัญต่อการ “สร้างสรรค์สังคม” นำพาประเทศชาติไปสู่ความผาสุกได้เปลี่ยนไปจากเดิม ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ ประเทศไทยกำลังประสบวิกฤติทางสังคมการเมืองและเศรษฐกิจ อย่างหนักดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อมวลชนทุกวัน นักวิชาการ นักการศึกษา นักคิด นักเขียน และนักพัฒนาที่มองการณ์ไกล ได้ทบทวนและหาทางเยียวยาแก้ไข แนวทางประการหนึ่ง que เห็นว่าสำคัญ คือ การพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพ ด้วยการกำหนดนโยบายแนวทางการจัดการศึกษา ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพ คุณธรรม และคุณค่า

ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีปรัชญาหรือปณิธาน เพื่อพัฒนา

- เป็นกำลังคน กำลังงาน (Manpower) คือ การผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ ตามมาตรฐานวิชาการ/วิชาชีพ

- เป็นคนที่สมบูรณ์ (Manhood) คือ การผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อม มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี มีสมรรถภาพสูง และเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม

บัณฑิต หรือ นักศึกษา ที่ผลิตอย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เก่ง มีความรู้ เชี่ยวชาญ ชำนาญการ ทั้งทางด้านวิชาการความรู้ทั่วไป และเชี่ยวชาญชำนาญการในแต่ละสาขาวิชาชีพ

2. ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ และการเป็นคนดี มีคุณธรรม

3. มีความสุข อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางกาย ทางใจ เบิกบานแจ่มใส ไม่เครียด แค้นชิงชังสังคม

4. สุขภาพดี มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง

สรุป การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องดำเนินการทั้งการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาความรู้ทางวิชาการ/วิชาชีพ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กฎหมายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมของสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต โดยมุ่งพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ 1) “สังคมคุณภาพ” โดยการสร้างคนดี คนเก่ง มีวินัย เคารพกฎหมาย และมีความรับผิดชอบ 2) “สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้” โดยการพัฒนาคนให้คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ตลอดชีวิต มีเหตุผล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 3) “สังคมสมานฉันท์ และเอื้ออาทรกัน” มีการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพ และคุณค่าของ สังคมไทยที่พึ่งพาและเกื้อกูลกัน มีการดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน รักษาไว้ซึ่งสถาบัน ครอบครัว

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) ขึ้น โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพ อุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย

ส่วนหนึ่งของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 ได้ให้แนวทางการพัฒนาเยาวชน นักศึกษา และบัณฑิตในอนาคต ขอยกแนวทาง 2 ข้อที่เกี่ยวข้อง คือ

- อุดมศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของเยาวชน และ นักศึกษา ในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม (Socialization) สมรรถนะพื้นฐานที่ข้ามพื่น ความรู้วิชาการ (Base line competencies) การสะสมความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว (Tacit knowledge and ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอนในห้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์ โดยปรับ รูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม, การบูรณาการกิจกรรมนอกหลักสูตรและชีวิตจริง เข้ากับ หลักสูตรเป็นอีกแนวทางหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกมีความท้าทายต่อนักศึกษาและต่อ อาจารย์ มากกว่าการสอนจากตำราอย่างเดียว

- นอกเหนือจากวิชาการแล้ว อุดมศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนและกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านการสื่อสาร การตัดสินใจ การพัฒนาความเป็นผู้นำ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ความอดทน คุณธรรม ฯลฯ

สรุปว่า รูปลักษณ์ของคนไทยยุคใหม่ ต้องเป็นคนที่มีความสมดุลพอดีระหว่างการเป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข โดยมีค่านิยม ดังนี้

คนดี หมายถึง คนที่มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของแต่ละศาสนา และรู้จักประมาณตน

คนเก่ง หมายถึง เป็นผู้ที่มีสติปัญญา มีจินตนาการ สามารถคิดริเริ่ม คิดเป็น ทำ เป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง เป็นบุคลากรที่มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมโลกและที่สำคัญ คือ เป็นผู้ใฝ่รู้ และสามารถแสวงหาความรู้ เพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และ คุณสมบัติของ Global literacy คือ มีความรู้เรื่องของ IT ภาษา และวัฒนธรรม นานาชาติ

คนมีความสุข คือ ผู้ที่มีสุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี รู้จักและรักชุมชน มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และสามารถปล่อยวาง (VQ) ไม่ยึดมั่นถือมั่น

การเตรียมบัณฑิตให้เป็นคนดีคนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามที่กำหนดไว้ในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จะต้องร่วมกันทุกฝ่าย ทั้งตัวนิสิตนักศึกษาเองในฐานะที่เป็นชนชั้นนำเป็นมันสมองของประเทศ สถาบันการศึกษาในฐานะผู้หล่อหลอม ให้โอกาส และประสบการณ์ต่างๆ รวมถึงสถาบันทางสังคม ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และองค์กรทางสังคมอื่นๆ จะต้องร่วมกันหล่อหลอม สร้างสรรค์สิ่งดีงามและโอกาสให้กับเยาวชนของชาติ ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีหน้าที่ดังนี้

1. นิสิตนักศึกษา

- ต้องรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีค่านิยมที่เหมาะสม เข้าใจ และภาคภูมิใจกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ติดอยู่กับสังคมและชุมชน

- รู้จักปรับตัว วางตัวเหมาะสม ตนเองต้องไม่เป็นปัญหาหรือผู้ก่อปัญหา

- สนใจปัญหาของสังคม และร่วมรับผิดชอบ มองปัญหาในลักษณะภาพรวมของประเทศ และร่วมกันคิดร่วมกันแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ

- สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์จริง ทั้งประสบการณ์ชีวิต และทักษะในการประกอบอาชีพในลักษณะ Learning by Doing ในทุกครั้งที่มีโอกาส

- บูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขา ครอบคลุมความลุ่มลึกของวิชาที่สนใจ และเกี่ยวข้อง “เรียนรู้อย่างรู้จริง”

- เตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ ต้องรู้จักเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ด้วยการอ่าน ฟัง และสำรวจตนเอง และพัฒนารากฐานที่มั่นคง

- ความรู้ คือ อำนาจ นิสิตนักศึกษาที่จะเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ต้องอาศัย ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและการแข่งขันกับนานาชาติ

- มีการรวมกลุ่มเพื่อเป็นพลังของแผ่นดิน มีความรู้หลากหลายเพื่อสร้างอาชีพ สร้างชาติร่วมกัน

2. สถาบันการศึกษา

- สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาให้สถาบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการปรับกระบวนการเรียนการสอนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ปรับหลักสูตรใหม่ ความยืดหยุ่นตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

- ปรับปรุงประสิทธิภาพอุดมศึกษา และสร้างความตระหนักในเรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance)

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย เชื่อมโยงกับท้องถิ่น เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชน มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างสถาบัน

- พัฒนาคณาจารย์ บุคลากรให้มีคุณภาพ

- พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ เพื่อเสริมสร้าง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นกลไกในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับ นานาประเทศพัฒนาบทบาทของอุดมศึกษาใหม่มีความสมดุลทั้งการสร้างคนและองค์ความรู้

3. สถาบันทางสังคม

- นักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถาบันทางสังคมจะต้องร่วมกัน รับผิดชอบหล่อหลอม และสร้างสิ่งดีงามให้กับสังคม ไม่ปล่อยให้เป็นที่ หนึ่งของสถาบันใด สถาบันหนึ่งเป็นการเฉพาะ

- สถานประกอบการ องค์กรชุมชน ต้องให้โอกาสนิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ เสริมสร้างประสบการณ์จริง

- สังคมจะต้องยกย่องเชิดชูคนดี สร้างค่านิยมให้กับเยาวชน ค่านึงถึง “ศักดิ์ศรีและ คุณค่า” ของตนเอง รู้จักการตัดสินใจที่ถูกต้องเชิงเหตุผล

ถ้าทุกฝ่ายในสังคมได้ร่วมกันช่วยกันพัฒนานิสิตนักศึกษาซึ่งเยาวชนของชาติ เป็นกำลัง เป็นมันสมองของประเทศแล้ว ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงของชาติบ้านเมือง ก็จะปรากฏ “คนดี สังคมดี เศรษฐกิจดี นำไปสู่ความมั่นคง สมบูรณ์พูนสุขของชนในชาติ”

แนวทางการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณค่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีแนวทางส่งเสริมการจัด กิจกรรม ของนักศึกษาไว้ดังนี้

1. รูปแบบวิธีการดำเนินกิจกรรมจะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และ ความ ต้องการของสังคมในปัจจุบัน

2. ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝน มีประสบการณ์ตรงในสถานประกอบการ โดยความ ร่วมมือ ของภาคเอกชน และอุตสาหกรรมอย่างใกล้ชิด

3. มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาให้รู้จักการประกอบอาชีพอิสระ สร้างรายได้ สร้าง วิทยุญาณ แก่แก่ “สร้างคน สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างชาติ”

4. มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดศีลธรรม จริยธรรม จิตสำนึกที่เสียสละต่อส่วนรวม รวมถึงการประหยัด อดออม และนิยมไทย

5. วัฒนธรรมอันดีงามของชาติภูมิปัญญาท้องถิ่นจะต้องได้รับการเอาใจใส่ และร่วมกัน ทำนุบำรุงรักษาไว้คู่ชาติตลอดไป

6. สนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาที่นำไปสู่การก้าววิกฤติของชาติทั้งวิกฤติทางสังคม (วิกฤติทางศีลธรรม) วิกฤติเศรษฐกิจ และวิกฤติทางการเมือง

นอกจากแนวทางการจัดกิจกรรมที่ได้กำหนดแนวทางข้างต้นแล้ว กิจกรรมที่นิสิตนักศึกษา จะต้องคำนึงในเรื่องต่อไปนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ผู้พบเห็นแล้วเกิดศรัทธาอยากเข้าร่วม
2. เป็นกิจกรรมที่เป็นแบบอย่างของการประหยัด ผู้นำกิจกรรมจะต้องเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างทั้งการแต่งตัว ความประพฤติ การใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม
3. เป็นกิจกรรมที่รักษาวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีรูปแบบการดำเนินงานตามแบบฉบับ ของกลุ่ม/องค์กร ตามเอกลักษณ์ของท้องถิ่นแต่ละแห่ง
4. เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมแล้วรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ เคารพในสิทธิเสรีภาพของสมาชิกแต่ละคน
  - 4.1 ระเบียบ กฎเกณฑ์ในการร่วมกิจกรรม ให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ควรจะต้องปฏิบัติ ไม่ใช่การบังคับ
  - 4.2 เมื่อมีการกระทำผิดกฎเกณฑ์ ระเบียบ จะได้รับการตักเตือน ชี้แนะอย่างละมุนละม่อม เป็นการ “ชนะใจด้วยน้ำใจ”
5. กิจกรรมจะต้องไม่ไปรบกวนเวลาเรียนมากเกินไป
6. กิจกรรมที่มีการเตรียมการ มีการกำหนดรูปแบบจุดประสงค์ชัดเจน
7. กิจกรรมจะต้องไม่ลามก อนาจาร ไม่มีการเสพของมีนเมา
8. กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ เข้าใจปัญหาสังคม มีความรู้รอบตัว และเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 โดยผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น นักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วย ศาสตร์และศิลป์ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์นิสิต อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตนรู้กาลเทศะ งามด้วยบุคลิก นักเอาเบาสู้ คิดเป็นทำเป็น เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสารและใฝ่รู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ และพบว่านิสิตหญิงและนิสิตชายมีอัตลักษณ์นิสิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตชาย และถ้าศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบา ผู้เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีทักษะการสื่อสาร

วิมลมาศ ปฤษฎากุล (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกอบกู้อัตลักษณ์ชนบทได้ในเรื่องสั้นของนักเขียนชาวใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชาวใต้ยังคงมีความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการสร้างสรรค์วรรณกรรมเพื่อฉายภาพการสลายและเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ท้องถิ่นของพวกเขาพร้อม กันนั้นก็พยายามกอบกู้อัตลักษณ์เหล่านั้นขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ โดยการใช้ความสามารถทางวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือ การรื้อฟื้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ทรัพยากร วิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาขึ้นมาผสมผสานกับบนพื้นที่ แล้วใช้ศิลปะการเล่าเรื่องนำเสนอให้พบกับ เนื้อหา เรื่องราว ทศนคติ ค่านิยม ความใฝ่ฝัน เพื่อชี้ชวนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตน ปังจัยความเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ประกอบกันไว้หลายประการด้วยกัน คือ การศึกษา การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ความเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นในสังคมไทยที่กำลังถูกทำให้ กลมกลืนกลายเป็นนำหนึ่งอันเดียวกันทุกภูมิภาค

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของแต่ละคณะทั้ง 7 คณะภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และมีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ทำให้ได้เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “คุณธรรมเด่น เน้นความเป็นไทย เข้าใจท้องถิ่น” อธิบายความหมายของอัตลักษณ์ได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล เป็นคลังปัญญาความรู้ของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นในสาขาวิชาด้านวิชาชีพครู ด้านการท่องเที่ยว ด้านเกษตรและอาหาร และด้านเทคโนโลยี รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สุจรุษา โชติช่วง (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งเดียวกัน ส่วนเหตุผลของการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดโดย

พิจารณาจากความหมายที่ สมศ. อันเป็นผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยมีผู้บริหารและคณะครู มีมติร่วมกัน ในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและร่วมพิจารณาด้วย เนื้อหาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ในขณะที่ด้านกระบวนการพัฒนา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีกระบวนการค้นหาและขั้นตอนในการสร้าง อัตลักษณ์และเอกลักษณ์มาจากการสำรวจกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นจุดเด่นหรือปฏิบัติได้ดีแล้ว การธำรงรักษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ให้คงอยู่ของสถานศึกษา จะดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม เพื่อรักษาอัตลักษณ์ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยการสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมประจำของ สถานศึกษาในภาพรวมของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ในเรื่องความเป็นสิ่งเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับด้านผู้กำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาทั้งกรณีบุคลากรภายใน และบุคลากรภายนอกสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดอัตลักษณ์ไม่แตกต่างกัน

มยุรา ชูทอง (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2553 สรุปผลการสำรวจ พบว่า โดยภาพรวมแล้วผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ บัณฑิตของ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ใน ระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 3.90 คิดเป็นอัตราคะแนนร้อยละ 78.00 เมื่อพิจารณา ความพึงพอใจที่มีต่อ บัณฑิตจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 คิดเป็นอัตราคะแนน ร้อยละ 78.00 และ ด้านการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่เป็นนักปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.68 คิดเป็นอัตราคะแนนร้อยละ 73.60

สุภัชฉาน ศรีเอี่ยม (2554 : 207) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา การวิจัยเชิงบรรยายนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาปัจจุบัน ประชากรคือนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 จำนวน 49,431 คน สุ่มจากตารางยามานัน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 621 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการมีอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบของอัตลักษณ์นิสิตนักศึกษา คือ อัตลักษณ์ด้านเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ความมั่นใจในร่างกาย การบทบาททางเพศ และอัตลักษณ์ด้านสังคม ประกอบด้วย ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี การเมือง อัตลักษณ์ด้านการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย การมีอุดมการณ์ การคบเพื่อน การมีจิตสาธารณะ อัตลักษณ์ด้านวิชาการ ประกอบด้วย การเตรียมตัวเพื่ออาชีพ การมีทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (2) ในภาพรวมอัตลักษณ์ นิสิต

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้านบวกอยู่ในระดับจริงมาก โดยด้านเฉพาะบุคคลมี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในภาพรวมด้านลบอยู่ในระดับจริงปานกลาง โดยด้านการดำเนินชีวิตมี ค่าเฉลี่ยสูงสุด

ระพิน ฉายวมิต (2557 : 1) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย : การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการและกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ พบว่า การส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งทักษะความรู้ ทักษะชีวิต และจิตวิญญาณ มโนสำนึก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีวิสัยทัศน์และกระบวนการคิด แบบสากลมีความตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองโลก และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นน โนบายสำคัญของการจัดการศึกษาและกระบวนการบริหารของมหาวิทยาลัยที่จะต้องมุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาการรู้จักตนเอง พัฒนาความสารถในการกำกับ ควบคุมตนเอง การค้นพบและพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี หรือจุดแข็งของตนซึ่งเป็นลักษณะ “การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษา” ตามช่วงระยะเวลาเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีจนสำเร็จการศึกษา

ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน (2557 : 267) ได้ศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่า มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้อง ใกล้เคียงกันและได้นำ มาสรุปจำแนกประเภทเป็นอัตลักษณ์ทางวิชาการ(Academic Identity) และอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ (Professional Identity) สำหรับการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านหลักสูตร และด้านผู้บริหารรวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทั้งด้านสภาพแวดล้อม และด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งผลให้ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ตามที่สถาบันกำหนดได้ประสบความสำเร็จ

งานวิจัยต่างประเทศ

Christy (2009: 469-479) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือการวัดอัตลักษณ์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบของอัตลักษณ์ พบว่า อัตลักษณ์มี 2 ด้านคือ ด้านส่วนบุคคลกับด้านสังคม ด้านส่วนบุคคลได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ การมีจุดมุ่งหมาย การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่วนด้านสังคม ได้แก่ เชื้อชาติ เพศ

Farhana (2010 : 145-151) ได้ศึกษาสถานะทางอัตลักษณ์ของนักศึกษาในประเทศ มาเลเซีย เนื่องจากมีนักศึกษาจำนวนมากที่เปลี่ยนสาขาวิชาเรียนของตนเอง ทั้งที่นักศึกษา เหล่านี้ได้มีการวางแผนการเรียนก่อนที่จะเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษา ในการวิจัยนี้จึงมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานะทางอัตลักษณ์ของนักศึกษามาเลเซีย โดยใช้แบบสอบถาม EOMEIS-2 ของเบนเนียน

และอค์มส์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบลิเคอร์ท (Likert's Scale) ประชากรคือ นักศึกษามาเลเซีย อายุ 18-19 ปี จำนวน 100 คน จำแนกเป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน และเพศชาย จำนวน 46 คน โดยแบ่งองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่ต้องการศึกษา ได้แก่ การเลือกอาชีพ เพื่อน การทำกิจกรรม รูปแบบการใช้ชีวิต ความเชื่อทางการเมือง โดยการศึกษา พบว่า นักศึกษามาเลเซียอยู่ในภาวะสับสน ในอัตลักษณ์มากที่สุด ร้อยละ 51 ค้นหาอัตลักษณ์ ของตนได้อย่างสมบูรณ์ร้อยละ 40 อัตลักษณ์ ไม่แน่นอน ร้อยละ 8 และไม่สำเร็จ ต้องอาศัยแนวคิดจากผู้อื่น ร้อยละ 1 ตามลำดับ นอกจากนี้ยัง พบว่า นักศึกษาหญิงมาเลเซียค้นหาอัตลักษณ์ของตนได้มากกว่านักศึกษาชายมาเลเซีย และนักศึกษ ชายมาเลเซียอยู่ในสถานะสับสนในอัตลักษณ์มากกว่านักศึกษาหญิงมาเลเซีย

Jane (2008 : 257-271) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการช่วยนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ในการศึกษาเนื่องจากพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในปีแรกมักจะมี ปัญหาในด้านการปรับตัวทำให้นักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาศึกษาต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน แม้ว่า ในขณะที่เป็นนักเรียนมัธยมจะประสบความสำเร็จในการศึกษา แต่เมื่อเข้ามาศึกษาในระดับ มหาวิทยาลัยแล้วอาจไม่ประสบความสำเร็จได้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ การสัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยการประพฤติปฏิบัติตน ขณะอยู่ในมหาวิทยาลัย การคบเพื่อน โดยพบว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยมีหลากหลาย มากกว่าในโรงเรียนที่ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์เพียงกับครูและครอบครัวเท่านั้น และส่วนประกอบ สำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จได้คือการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจในชั้นเรียน การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษาค้นพบตัวของตัวเอง และแสดง อัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์ และการพัฒนาอัตลักษณ์ ของ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และ 2. เพื่อศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอใน ส่วนนี้ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ก) ประชากรและตัวอย่าง ข) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ค) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ง) การรวบรวมข้อมูล จ) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขนาดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ปีการศึกษา 2560 นิสิตจำนวน 6,179 คน

3.1.2 ขนาดตัวอย่าง

ตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ปีการศึกษา 2560 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นิสิตจำนวน 450 คน มาจากการคำนวณจากสูตรยามานะ (Yamane, 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{6.179}{1 + 6,179(0.05)^2}$$

$$n = 376$$

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีคณะจำนวน 15 คณะ ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลจาก ทุกคณะ โดยมีจำนวนเท่ากันโดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างคณะละ 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ Quota Sampling) จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 450 คน

วิธีการ

1. แบ่งประชากรตามคณะ คือ 1.คณะเกษตร 2.คณะบริหารธุรกิจ 3.คณะประมง 4.คณะมนุษยศาสตร์ 5.คณะวนศาสตร์ 6.คณะวิทยาศาสตร์ 7.คณะศึกษาศาสตร์ 8.คณะเศรษฐศาสตร์ 9.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 10.คณะสังคมศาสตร์ 11.คณะสัตวแพทยศาสตร์ 12.คณะอุตสาหกรรมเกษตร 13.คณะเทคนิคการสัตวแพทย์ 14.คณะสิ่งแวดล้อม และ 15.คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. เลือกตัวอย่างโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน คือ กลุ่มละ 30 คน ตามตารางที่ 3.1
3. นำตัวอย่างที่ได้แต่ละคณะมารวมกันเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 450 คน ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ปีการศึกษา 2560

คณะ	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1.คณะเกษตร	385	30
2.คณะบริหารธุรกิจ	574	30
3.คณะประมง	295	30
4.คณะมนุษยศาสตร์	608	30
5.คณะวนศาสตร์	277	30
6.คณะวิทยาศาสตร์	614	30
7.คณะศึกษาศาสตร์	266	30
8.คณะเศรษฐศาสตร์	234	30
9.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	93	30

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

คณะ	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
10.คณะสังคมศาสตร์	834	30
11.คณะสัตวแพทยศาสตร์	146	30
12.คณะอุตสาหกรรมเกษตร	517	30
13.คณะเทคนิคการสัตวแพทย์	109	30
14.คณะสิ่งแวดล้อม	44	30
15.คณะวิศวกรรมศาสตร์	1,183	30
รวม	6,179	450

แหล่งที่มาของข้อมูลกลุ่มประชากร: สถิตินักศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2560
http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=2

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและ บางส่วนได้นำเครื่องมือของผู้วิจัยอื่นมาปรับใช้ โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางและปรับปรุง เพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนิสิต ที่ทำการศึกษา วิจัยครั้งนี้และได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี บทความ วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตร ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ ได้แก่แบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของสันติ ศรีสวนแดง, 2537 วรรณิ อังสิทธิพนพร, 2544 และวรรณวิภา ทวีตั้งตระกูล, 2557

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยนำผลการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการ

วิจัยเป็นคำถามปลายปิด โดยแบบสอบถามปลายปิดให้ผู้ตอบ แบบสอบถามเลือกคำตอบตามต้องการแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตในเรื่อง เพศ คณะโดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่เป็นไปตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Identity of Kasetsart University): IDKU คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี แบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของ แบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ/การกระทำตามอัตลักษณ์ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ/การกระทำตามอัตลักษณ์ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติ/การกระทำตามอัตลักษณ์ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ/การกระทำตามอัตลักษณ์ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ/การกระทำตามอัตลักษณ์อัตโนมัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน เป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของ แบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับมาก

3 หมายถึง ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับน้อย

1 หมายถึง ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับน้อยที่สุด

3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้เข้าใจง่าย เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และปรับปรุงแก้ไข

2. นำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับที่ทำการวิจัยจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1.ดร.ดำรงศรี ศรีพระราม 2.รศ.ดร.อนุชัย รามวงษ์กูร และ 3.ดร.เสรี กุญแจนาค เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ของการวิจัยโดยการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ หรือการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
ตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน	+1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	-1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามเกณฑ์
ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

โดยผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านของความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดย
การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำมาเสนออาจารย์ที่
ปรึกษา ให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง และนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนิสิตชั้นปีที่ 4 ม.
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความ
เชื่อมั่น เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)
ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น .896

4. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร
หลักฐาน ต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เพื่อขออนุญาตใน การเก็บ
ข้อมูลกับนิสิต
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและทำการตรวจสอบข้อมูลในด้านความครบถ้วนของข้อมูลความเป็นจริงของข้อมูล และความถูกต้องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่า t-test
4. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ทางเดียว (One – Way ANOVA) และถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนิสิตในเรื่อง เพศ คณะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง พร้อมคำอธิบาย

วิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในภาพรวมแต่ละรายชื่อในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบายในการแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์แปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (Hinkle,1998: p.145)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \end{aligned}$$

หลังจากการคำนวณช่วงระดับคะแนนดังกล่าวแล้วนำค่าที่ได้จากการคำนวณมาแบ่งเป็นระดับ

- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 มีการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 มีการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 มีการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 มีการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 มีการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาอัตลักษณ์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในภาพรวมแต่ละรายข้อในรูปตารางพร้อมคำอธิบายในการแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์แปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (Hinkle, 1998: p.145)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \end{aligned}$$

หลังจากการคำนวณช่วงระดับคะแนนดังกล่าวแล้วนำค่าที่ได้จากการคำนวณมาแบ่งเป็นระดับ

- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 450 คน ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมา และทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 450 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมได้นั้นสามารถนำมาสรุปผลการวิเคราะห์ได้เป็น 4 ส่วนคือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
4. การทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเพศนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	225	50.00
หญิง	225	50.00
รวม	450	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นหญิง 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคณะนิสิตที่ตอบแบบสอบถาม

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
1.คณะเกษตร	30	6.70
2.คณะบริหารธุรกิจ	30	6.70
3.คณะประมง	30	6.70
4.คณะมนุษยศาสตร์	30	6.70
5.คณะวนศาสตร์	30	6.70
6.คณะวิทยาศาสตร์	30	6.70
7.คณะศึกษาศาสตร์	30	6.70
8.คณะเศรษฐศาสตร์	30	6.70
9.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	30	6.70
10.คณะสังคมศาสตร์	30	6.70
11.คณะสัตวแพทยศาสตร์	30	6.70
12.คณะอุตสาหกรรมเกษตร	30	6.70
13.คณะเทคนิคการสัตวแพทย์	30	6.70
14.คณะสิ่งแวดล้อม	30	6.70
15.คณะวิศวกรรมศาสตร์	30	6.70
รวม	450	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าคณะมีจำนวนทั้งหมด 15 คณะ มีผู้ตอบแบบสอบถามคณะละ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70

4.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

อัตลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์
1.สำนึกดี	3.98	0.447	มาก
2.มุ่งมั่น	3.95	0.458	มาก
3.สร้างสรรค์	3.41	0.386	มาก
4.สามัคคี	3.77	0.36	มาก
รวม	3.78	0.28	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 แยกเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านสำนึกดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสำนึกดี

ด้านสำนึกดี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์
1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง	3.76	0.672	มาก
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง	4.14	0.589	มาก
3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	4.30	0.669	มากที่สุด
4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด	4.16	0.794	มาก
5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองาน	3.52	0.665	มาก
ส่วนรวม			
รวม	3.98	0.447	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมด้านสำนึกดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ข้อที่ 4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านมุ่งมั่น

ด้านมุ่งมั่น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์
1. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ	3.67	0.532	มาก
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.88	0.540	มาก
3. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก	3.90	0.604	มาก
4. นิสิตมีความมุ่งมั่นหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี	4.11	0.775	มาก
5. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา	4.20	0.780	มาก
รวม	3.95	0.458	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อพบว่าข้อที่ 5. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4. นิสิตมีความมุ่งมั่นหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 1. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสร้างสรรค์

ด้านสร้างสรรค์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์
1. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ	3.26	0.760	ปานกลาง
2. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	3.38	0.586	ปานกลาง
3. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน	3.62	0.586	มาก
4. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเองสม่ำเสมอ	3.62	0.512	มาก
5. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.52	0.586	มาก
รวม	3.41	0.386	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวม ด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 4. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเองสม่ำเสมอและข้อที่ 3. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.62 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 5. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่ 1. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือ ความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสามัคคี

ด้านสามัคคี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์
16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น	3.87	0.464	มาก
17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม	4.14	0.463	มาก
18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ	4.25	0.600	มากที่สุด
19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่เหมาะสม	3.98	0.782	มาก
20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ	2.59	0.666	ปานกลาง
รวม	3.77	0.358	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าระดับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

การพัฒนาอัตลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการพัฒนา อัตลักษณ์
กิจกรรมมหาวิทยาลัย	4.06	0.443	มาก
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	4.04	0.320	มาก
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.14	0.583	มาก
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้	3.71	0.528	มาก
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.53	0.360	มากที่สุด
ด้านสุขภาพ	3.65	0.439	มาก
กิจกรรมเพื่อสังคม	3.76	0.587	มาก
รวม	3.96	0.285	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาพรวมของกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมในการพัฒนาอัตลักษณ์ คือ กิจกรรมมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ในกิจกรรมนี้แยกออกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมมหาวิทยาลัย

กิจกรรมมหาวิทยาลัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการพัฒนา อัตลักษณ์
1.กิจกรรมก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่	3.74	.717	มาก
2.กิจกรรมปฐมนิเทศคณะ	3.79	.677	มาก
3.กิจกรรมร้องเพลงมหาวิทยาลัย	3.94	.658	มาก
4.กิจกรรมร้องเพลงคณะ	4.01	.694	มาก
5.กิจกรรมไหว้ครูมหาวิทยาลัย	4.04	.656	มาก
6.กิจกรรมไหว้ครูคณะ/ภาควิชา	4.05	.670	มาก
7.กิจกรรมวันพัฒนามหาวิทยาลัย	4.45	.584	มากที่สุด
8.กิจกรรมรับน้องใหม่มหาวิทยาลัย	4.38	.694	มากที่สุด
9.กิจกรรมรับน้องใหม่คณะ	4.41	.669	มากที่สุด
10.กิจกรรมเข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธี พระราชทานปริญญาบัตร	4.31	.628	มากที่สุด
11.กิจกรรมเข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราช ดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร	4.32	.629	มากที่สุด
12.วันนทรีทรงปลูก ดนตรีทรงโปรด	4.28	.519	มากที่สุด
13.เลือกตั้ง อบก.และ สส.	4.16	.549	มาก
14.วางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์	3.92	.679	มาก
15.ปัจฉิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย)	4.13	.549	มาก
16. เทิดพระเกียรติพระราชวงศ์	3.92	.667	มาก
17. วันสถาปนาคณะ	3.86	.688	มาก
18.กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชากำหนดให้นิสิตเข้า ร่วม	3.75	.539	มาก
19.กิจกรรมที่วิทยาเขตกำหนดให้นิสิตเข้าร่วม	3.76	.523	มาก
รวม	4.06	.443	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 แยกเป็นรายข้อพบว่านิสิตเห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ มีดังนี้ ข้อที่ 7. กิจกรรมวันพัฒนามหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 9. กิจกรรมรับน้องใหม่คณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 8. กิจกรรมรับน้องใหม่มหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 11. กิจกรรมเข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราชดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 10. กิจกรรมเข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 12. วันนันทริทรงปลูก ดนตรีทรงโปรด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 13. เลือกตั้ง อบก. และสส. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 15. ปัจฉิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 6. กิจกรรมไหว้ครูคณะ/ภาควิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 5. กิจกรรมไหว้ครูมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4. กิจกรรมร้องเพลงคณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3. กิจกรรมร้องเพลงมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 14. วางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์ และข้อที่ 16. เทิดพระเกียรติพระราชวงศ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 17. วันสถาปนาคณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 19. กิจกรรมที่วิทยาเขต กำหนดให้นิสิตเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 18. กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชา กำหนดให้นิสิตเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 1. กิจกรรมก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการพัฒนา อัตลักษณ์
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม			
1.กิจกรรมทางศาสนา	4.08	.845	มาก
2.กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรม	4.43	.575	มากที่สุด
3.กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดี	4.46	.499	มากที่สุด
4.กิจกรรมวินัยในตนเอง	4.46	.499	มากที่สุด
5.การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	.804	มาก
6.กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย	3.75	.755	มาก
7.กิจกรรมเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.68	.800	มาก
รวม	4.14	.583	มาก
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้			
8.กิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ	3.70	.797	มาก
9.กิจกรรมพัฒนาทักษะไอ ที	3.38	.787	มาก
10.กิจกรรมพัฒนาทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์	3.19	.740	ปานกลาง
11.กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	3.92	.718	มาก
12.กิจกรรมพัฒนาความคิดนวัตกรรม	3.65	2.596	มาก
13.กิจกรรมพัฒนาการคิดวิจารณ์	3.97	.638	มาก
14.กิจกรรมประกวดทางการคิด	3.16	.703	ปานกลาง
15.กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางอาชีพ	3.66	.689	มาก
16.กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.64	.731	มาก
17.กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้	3.74	.750	มาก
18.กิจกรรมพัฒนาสมาธิเพื่อการเรียนรู้	4.12	.805	มาก
19.กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ	4.39	.679	มากที่สุด
รวม	3.71	.528	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการพัฒนา อัตลักษณ์
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์			
ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร			
20.กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ	4.51	.563	มากที่สุด
21.กิจกรรมพัฒนาการทำงานเป็นทีม	4.49	.527	มากที่สุด
22.กิจกรรมการเสริมสร้างทัศนคติประชาธิปไตย	4.56	.591	มากที่สุด
23.กิจกรรมพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์	4.62	.486	มากที่สุด
24.กิจกรรมพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.70	.515	มากที่สุด
25.กิจกรรมส่งเสริมการมีกาลเทศะ/ มารยาทสังคม	4.87	.340	มากที่สุด
26.กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง นิสิต	4.32	.684	มากที่สุด
27.กิจกรรมพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ	4.58	.601	มากที่สุด
28.กิจกรรมพัฒนาทักษะการพูดและการนำเสนอ	4.14	.771	มาก
รวม	4.53	.360	มากที่สุด
ด้านพัฒนาสุขภาพ			
29.กิจกรรมกีฬา	4.12	.572	มาก
30.กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต	3.22	.684	ปานกลาง
31.กิจกรรมนันทนาการ	3.61	.565	มาก
รวม	3.65	.439	มาก
รวมทั้งหมด	4.04	.320	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และสามารถแยกเป็นรายด้านย่อยๆ ได้ดังนี้

ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด

3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 25.กิจกรรมส่งเสริมการมีกาลเทศะ/มารยาทสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 24.กิจกรรมพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่ 23.กิจกรรมพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 แยกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 3.กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดีและ ข้อที่ 4.กิจกรรมวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 2. กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 แยกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 19.กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 18.กิจกรรมพัฒนาสมาธิเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 13.กิจกรรมพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านพัฒนาสุขภาพพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนเห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 แยกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ได้แก่ ข้อที่ 29.กิจกรรมกีฬา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 31.กิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 30.กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมเพื่อสังคม

กิจกรรมเพื่อสังคม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการพัฒนา อัตลักษณ์
1.กิจกรรมจิตอาสา	4.02	.731	มาก
2.กิจกรรมจิตสาธารณะ	3.72	.692	มาก
3.กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม	3.66	.697	มาก
4.กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	3.63	.705	มาก
5.กิจกรรมค่ายอาสา	4.08	.768	มาก
6.กิจกรรมความดีเพื่อสังคม	3.48	.655	มาก
รวม	3.76	.587	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 5.กิจกรรมค่ายอาสา มีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ข้อที่ 1. กิจกรรมจิตอาสา มีค่าเฉลี่ย 4.02 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2.กิจกรรมจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 3.72 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3.กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.63 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 6.กิจกรรมความดีเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.48 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบจำแนกตามข้อมูลทั่วไปกับอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

สมมติฐานที่ 2 นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1.ด้านสำนึกดี	ชาย	225	3.95	0.437	-1.308	.192
	หญิง	225	4.00	0.456		
2.ด้านมุ่งมั่น	ชาย	225	3.90	0.477	-2.715	.007
	หญิง	225	4.01	0.432		
3.ด้านสร้างสรรค์	ชาย	225	3.33	0.392	-4.438	.000
	หญิง	225	3.49	0.363		
4.ด้านสามัคคี	ชาย	225	3.70	.346	-3.966	.000
	หญิง	225	3.83	.357		
รวม	ชาย	225	3.72	.288	-4.522	.000
	หญิง	225	3.83	.252		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ในภาพรวมที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 โดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิตหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์และด้านสามัคคี โดยเพศชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่าเพศหญิงทั้ง 3 ด้าน

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ความแปรปรวน	Sum of			F	Sig.
		Squares	df	Mean Square		
ด้านสำนึกดี	Between Groups	19.178	14	1.370	8.435	.000*
	Within Groups	70.643	435	.162		
	Total	89.821	449			
ด้านมุ่งมั่น	Between Groups	15.226	14	1.088	5.989	.000*
	Within Groups	78.991	435	.182		
	Total	94.217	449			
ด้านสร้างสรรค์	Between Groups	6.180	14	.441	3.164	.000*
	Within Groups	60.683	435	.140		
	Total	66.863	449			
ด้านสามัคคี	Between Groups	2.681	14	.192	1.522	.099
	Within Groups	54.725	435	.126		
	Total	57.407	449			
รวม	Between Groups	7.517	14	.537	8.727	.000*
	Within Groups	26.764	435	.062		
	Total	34.281	449			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีคณะแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ในภาพรวมที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไป

ตารางที่ 4.14 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ ด้านสำนึกดี

คณะ	$\bar{X}$	เกษตร	บริหารธุรกิจ	ประมง	มนุษย ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย์ ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การ สัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
เกษตร	4.23	-	0.00	-0.35	-0.42	-0.42	-0.49	-0.14	-0.41	-0.49	0.00	0.00	-0.35	-0.54*	0.02	-0.24
บริหารธุรกิจ	4.23		-	-0.35	-0.42	-0.42	-0.49	-0.14	-0.41	-0.49	0.00	0.00	-0.35	-0.54*	0.02	-0.24
ประมง	3.88			-	-0.07	-0.07	-0.14	0.21	-0.06	-0.14	0.35	0.35	0.00	-0.19	0.37	0.11
มนุษยศาสตร์	3.81				-	0.00	-0.07	0.28	0.01	-0.07	0.42	0.42	0.07	-0.12	0.44	0.18
วนศาสตร์	3.81					-	-0.07	0.28	0.01	-0.07	0.42	0.42	0.07	-0.12	0.44	0.18
วิทยาศาสตร์	3.74						-	0.35	0.08	0.00	0.49	0.49	0.14	-0.05	0.51*	0.25
ศึกษาศาสตร์	4.09							-	-0.27	-0.35	0.14	0.14	-0.21	-0.40	0.16	-0.10
เศรษฐศาสตร์	3.82								-	-0.08	0.41	0.41	0.06	-0.13	0.43	0.17
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.74									-	0.49	0.49	0.14	-0.05	0.51*	0.25
สังคมศาสตร์	4.23										-	0.00	-0.35	-0.54*	0.02	-0.24
สัตวแพทย์ศาสตร์	4.23											-	-0.35	-0.54*	0.02	-0.24

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

คณะ	เลข	บริหารธุรกิจ	ประมง	มนุษย วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย ศาสตร์	อุต สาห กรรม เกษตร	เทคนิค การ สัตว แพทย	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$													
อุตสาหกรรม เกษตร	3.88										-	-0.19	0.02	0.11
เทคนิคการสัตว แพทย	3.69											-	0.56*	0.30
สิ่งแวดล้อม	4.25												-	-0.26
วิศวกรรมศาสตร์	3.99													-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่าในด้านสำนึกดี นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่าง
กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะบริหารธุรกิจ

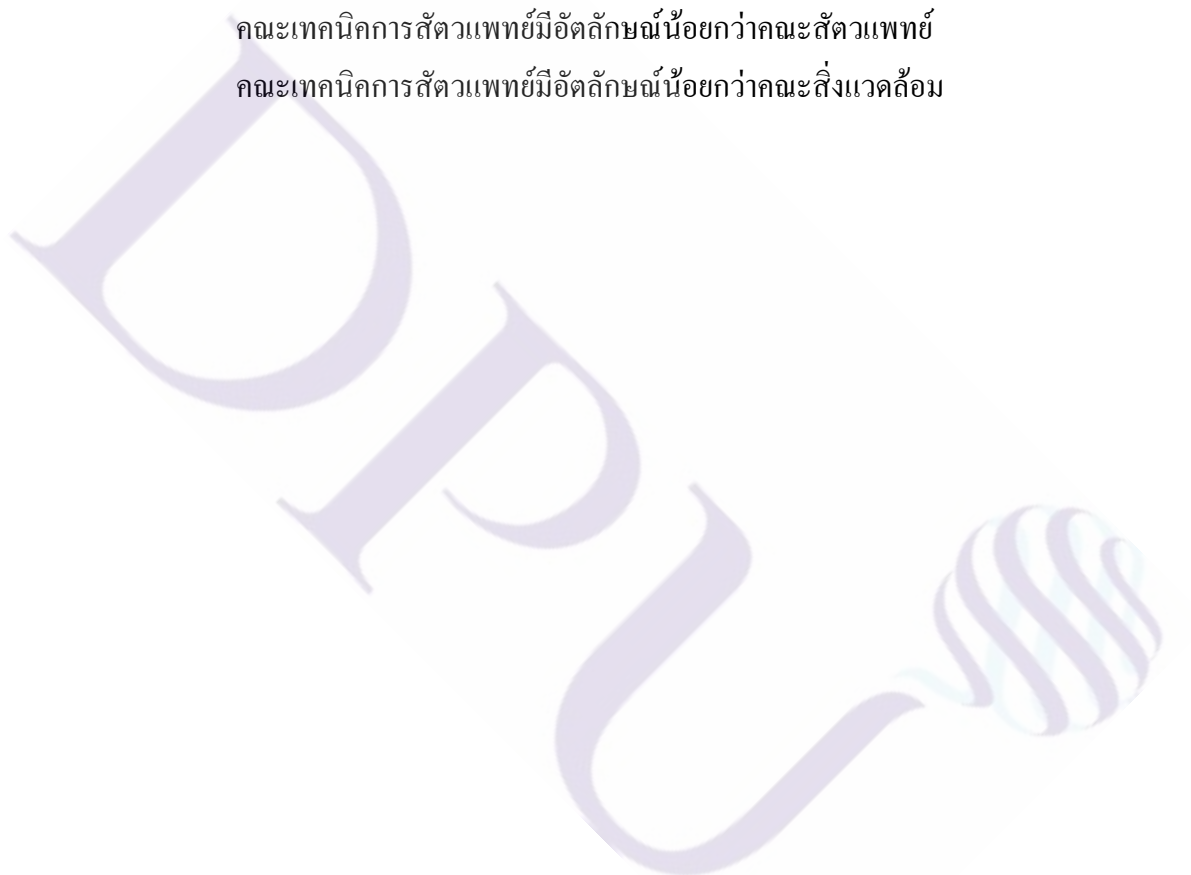
คณะวิทยาศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทย์

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.15 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ ด้านมุ่งมั่น

คณะ	เกณฑ์	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย์ ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การสัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$														
เกณฑ์	4.23	4.13	3.86	3.76	3.76	3.80	4.13	3.77	3.80	4.19	4.15	3.86	3.78	4.20	3.89
บริหารธุรกิจ	4.23	-0.10	-0.37	-0.47	-0.47	-0.43	-0.10	-0.46	-0.43	-0.04	-0.08	-0.37	-0.45	-0.03	-0.34*
ประมง	4.13		-0.27	-0.37	-0.37	-0.33	0.00	-0.36	-0.33	0.06	0.02	-0.27	-0.35	0.07	-0.24
มนุษยศาสตร์	3.86			-0.10	-0.10	-0.06	0.27	-0.09	-0.06	0.33	0.29	0.00	-0.08	0.34*	0.03
วนศาสตร์	3.76				0.00	0.04	0.37	0.01	0.04	0.43	0.39	0.10	0.02	0.44	0.13
วิทยาศาสตร์	3.76					0.04	0.37	0.01	0.04	0.43	0.39	0.10	0.02	0.44	0.13
วิทยาศาสตร์	3.80						0.33	-0.03	0.00	0.39	0.35	0.06	-0.02	0.40	0.09
ศึกษาศาสตร์	4.13							-0.36	-0.33	0.06	0.02	-0.27	-0.35	0.07	-0.24
เศรษฐศาสตร์	3.77								0.03	0.42	0.38	0.09	0.01	0.43	0.12
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.80									0.39	0.35	0.06	-0.02	0.40	0.09
สังคมศาสตร์	4.19										-0.04	-0.34*	-0.41	0.01	-0.30
สัตวแพทย์ศาสตร์	4.15											-0.29	-0.37	0.05	-0.26

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

คณะ	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย ย วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การสัตว แพทย	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$													
อุตสาหกรรม เกษตร	3.86											-0.08	0.34*	0.03
เทคนิคการสัตว แพทย	3.78												0.42	0.11
สิ่งแวดล้อม	4.20													-0.31
วิศวกรรมศาสตร์	3.89													

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่าในด้านมุ่งเน้น นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้
 คณะวิศวกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร
 คณะประมงมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม
 คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์
 คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.16 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่ออัตลักษณ์ ด้านสร้างสรรค์

คณะ	$\bar{X}$	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การสัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
เกษตร	3.41	-	0.20	-0.10	0.02	0.02	-0.10	0.00	0.05	-0.10	0.19	0.18	-0.10	-0.15	0.01	-0.17
บริหารธุรกิจ	3.61		-	-0.30	-0.18	-0.18	-0.30	-0.20	-0.15	-0.30	-0.01	-0.02	-0.30	-0.35	-0.19	-0.37
ประมง	3.31			-	0.12	0.12	0.00	0.10	0.15	0.00	0.29	0.28	0.00	-0.05	0.11	-0.07
มนุษยศาสตร์	3.43				-	0.00	-0.12	-0.02	0.03	-0.12	0.17	0.16	-0.12	-0.17	-0.01	-0.19
วนศาสตร์	3.43					-	-0.12	-0.02	0.03	-0.12	0.17	0.16	-0.12	-0.17	-0.01	-0.19
วิทยาศาสตร์	3.31						-	0.10	0.15	0.00	0.29	0.28	0.00	-0.05	0.11	-0.07
ศึกษาศาสตร์	3.41							-	0.05	-0.10	0.19	0.18	-0.10	-0.15	0.01	-0.17
เศรษฐศาสตร์	3.46								-	-0.15	0.14	0.13	-0.15	-0.20	-0.04	-0.22
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.31									-	0.29	0.28	0.00	-0.05	0.11	-0.07
สังคมศาสตร์	3.60										-	-0.01	-0.29	-0.34	-0.18	-0.36

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

คณะ	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย์ ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตย กรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย์ ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การสัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$														
สัตวแพทย์ ศาสตร์	3.59										-	-0.28	-0.33*	-0.17	-0.35
อุตสาหกรรม เกษตร	3.31											-	-0.05	0.11	-0.07
เทคนิคการสัตว แพทย์	3.26												-	0.16	-0.02
สิ่งแวดล้อม	3.42													-	-0.18
วิศวกรรมศาสตร์	3.24														-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่าในด้านสร้างสรรค์ นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้ คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทย์ศาสตร์

สมมติฐานที่ 2 นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
กิจกรรมมหาวิทยาลัย	ชาย	225	4.03	0.456	-1.768	.078
	หญิง	225	4.10	0.428		
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	ชาย	225	3.93	0.291	.679	.497
	หญิง	225	3.91	0.330		
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	ชาย	225	4.11	0.587	-.970	.333
	หญิง	225	4.16	0.580		
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้	ชาย	225	3.73	0.475	.945	.345
	หญิง	225	3.69	0.575		
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้าง	ชาย	225	4.55	0.326	1.324	.186
	หญิง	225	4.51	0.391		
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	ชาย	225	3.65	0.427	-1.179	.858
	หญิง	225	3.65	0.451		
กิจกรรมเพื่อสังคม	ชาย	225	3.77	0.551	1.221	.223
	หญิง	225	3.71	0.506		
รวม	ชาย	225	3.91	0.287	.070	.944
	หญิง	225	3.91	0.258		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในภาพรวมที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่มีด้านใดที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคณะที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
กิจกรรมมหาวิทยาลัย	Between Groups	2.335	14	.167	.846	.619
	Within Groups	85.807	435	.197		
	Total	88.142	449			
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ	Between Groups	6.299	14	.450	5.268	.000*
	Within Groups	37.148	435	.085		
	Total	43.447	449			
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	Between Groups	9.779	14	.699	2.125	.010*
	Within Groups	143.015	435	.329		
	Total	152.794	449			
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้	Between Groups	23.253	14	1.661	7.102	.510
	Within Groups	101.736	435	.234		
	Total	124.989	449			
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	Between Groups	2.902	14	.207	1.628	.069
	Within Groups	55.400	435	.127		
	Total	58.302	449			
ด้านพัฒนาสุขภาพ	Between Groups	1.495	14	.107	.547	.905
	Within Groups	84.930	435	.195		
	Total	86.425	449			
กิจกรรมเพื่อสังคม	Between Groups	6.555	14	.468	1.709	.051
	Within Groups	118.622	433	.274		
	Total	125.178	447			
รวม	Between Groups	1.567	14	.112	1.530	.097
	Within Groups	31.681	433	.073		
	Total	33.248	447			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีคะแนนต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อตรวจสอบรายด้านปรากฏว่า โดยภาพรวมของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนิสิตมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไป

ตารางที่ 4.19 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ

คณะ	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตยกรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย์ ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การ สัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$														
	3.99	4.11	3.89	3.75	3.75	3.87	3.94	3.75	3.87	4.09	4.1	3.89	3.86	4.00	3.91
เกษตร	3.99	0.12	-0.10	-0.24	-0.24	-0.12	-0.05	-0.24	-0.12	0.10	0.11	-0.10	-0.13	0.01	-0.08
บริหารธุรกิจ	4.11		-0.22	-0.36	-0.36	-0.24	-0.17	-0.36	-0.24	-0.02	-0.01	-0.22	-0.25	-0.11	-0.20
ประมง	3.89			-0.14	-0.14	-0.02	0.05	-0.14	-0.02	0.20*	0.21	0.00	-0.03	0.11	0.02
มนุษยศาสตร์	3.75				0.00	0.12	0.19	0.00	0.12	0.34	0.35	0.14	0.11	0.25	0.16
วนศาสตร์	3.75					0.12	0.19	0.00	0.12	0.34	0.35	0.14	0.11	0.25	0.16
วิทยาศาสตร์	3.87						0.07	-0.12	0.00	0.22	0.23	0.02	-0.01	0.13	0.04
ศึกษาศาสตร์	3.94							-0.19	-0.07	0.15	0.16	-0.05	-0.08	0.06	-0.03
เศรษฐศาสตร์	3.75								-3.39	0.34	-7.85	0.14	0.11	0.25	-3.95
สถาปัตยกรรมศาสตร์	3.87									0.22	0.23	0.02	-0.01	0.13	0.04
สังคมศาสตร์	4.09										0.01	-4.34	-0.11	-0.09	-0.18

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

คณะ	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตยกรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การ สัตว แพทย	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$													
สัตวแพทย ศาสตร์	4.10										-0.21	-0.24	-0.10	-4.18
อุตสาหกรรม เกษตร	3.89											-0.03	0.11	0.02
เทคนิคการสัตว แพทย	3.86												0.14	0.05
สิ่งแวดล้อม	4.00													-0.09
วิศวกรรมศาสตร์	3.91													

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าในกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะประมง

ตารางที่ 4.20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคณะที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

คณะ	เกษตร	บริหารธุรกิจ	ประมง	มนุษยศาสตร์	วนศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	สถาปัตยกรรมศาสตร์	สังคมศาสตร์	สัตวแพทยศาสตร์	อุตสาหกรรมเกษตร	เทคนิคการสัตวแพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรมศาสตร์
	$\bar{X}$														
เกษตร	4.04	4.21	4.31	3.90	3.90	4.16	4.10	3.93	4.16	4.20	4.19	4.31	4.11	4.08	4.43
บริหารธุรกิจ	4.04	0.17	0.27	-0.14	-0.14	0.11	0.06	-0.11	0.11	0.16	0.15	0.27	0.07	0.03	0.39
ประมง	4.21		0.10	-0.30	-0.30	-0.05	-0.11	-0.28	-0.05	-0.01	-0.02	0.10	-0.10	-0.13	0.22
มนุษยศาสตร์	4.31			-0.40	-0.40	-0.15	-0.21*	-0.38	-0.15	-0.11	-0.12	0.00	-0.20	-0.23	0.12
วนศาสตร์	3.90				0.00	0.25	0.20	0.02	0.25	0.30	0.29	0.40	0.21	0.17	0.53
วิทยาศาสตร์	3.90					0.25	0.20	0.02	0.25	0.30	0.29	0.40	0.21	0.17	0.53
วิทยาศาสตร์	4.16						-0.06	-0.23	0.00	0.04	0.03	0.15	-0.04	-0.08	0.28
ศึกษาศาสตร์	4.10							-0.17	0.06	0.10	0.09	0.21*	0.01	-0.02	0.33
เศรษฐศาสตร์	3.93								0.23	0.27	0.26	0.38	0.19	0.15	0.50
สถาปัตยกรรมศาสตร์	4.16									0.04	0.03	0.15	-0.04	-0.08	0.28
สังคมศาสตร์	4.20										-0.01	0.11	-0.09	-0.12	0.23

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

คณะ	เกษตร	บริหาร ธุรกิจ	ประมง	มนุษย ศาสตร์	วน ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	ศึกษา ศาสตร์	เศรษฐ ศาสตร์	สถาปัตยกรรม ศาสตร์	สังคม ศาสตร์	สัตว แพทย์ ศาสตร์	อุต สาหกรรม เกษตร	เทคนิค การ สัตว แพทย์	สิ่งแวดล้อม	วิศวกรรม ศาสตร์
	$\bar{X}$														
สัตวแพทย์ ศาสตร์	4.19											0.12	-0.08	-0.11	0.24
อุตสาหกรรม เกษตร	4.31												-0.20	-0.23	0.12
เทคนิคการสัตว แพทย์	4.11													-0.04	0.32
สิ่งแวดล้อม	4.08														0.36
วิศวกรรมศาสตร์	4.43														

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่าในด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นิสิตคณะประมงมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ น้อยกว่าศึกษาศาสตร์และนิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ น้อยกว่าศึกษาศาสตร์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ซึ่งการศึกษาค้นคว้าคิดเห็นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 450 คน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ชาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นผู้หญิง 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีคณะจำนวนทั้งหมด 15 คณะ มีผู้ตอบแบบสอบถามคณะละ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70

5.1.2 การศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

การศึกษาค้นคว้าของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้านปรากฏว่า

ด้านสำนึกดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ข้อที่ 4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อช่วยเหลืองานส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 5. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4. นิสิตมีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 1. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 4. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเองสม่ำเสมอและข้อที่ 3. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.62 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือข้อที่ 5. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลางและข้อที่ 1. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือ ความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตาม โอกาสที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5.1.3 การพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

ภาพรวมของกิจกรรมในการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน

ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 แยกเป็นรายข้อพบว่า นิสิตเห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ มีดังนี้ ข้อที่ 7. กิจกรรมวันพัฒนามหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 9. กิจกรรมรับน้องใหม่คณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 8. กิจกรรมรับน้องใหม่มหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 8. กิจกรรมรับน้องใหม่มหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 11. กิจกรรมเข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราชดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 10. กิจกรรมเข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 12. วันนนทรีทรงปลูก คนตรีทรงโปรด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ 13. เลือกลง อบก. และ สส. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 15. ปัจฉิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย) มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.13 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 6.กิจกรรมไหว้ครูคณะ/ภาควิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 5.กิจกรรมไหว้ครูมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4. กิจกรรมร้องเพลงคณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 3.กิจกรรมร้องเพลงมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 14.วางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์และข้อที่ 16. เทิดพระเกียรติพระราชวงศ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 17. วันสถาปนาคณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 19.กิจกรรมที่วิทยาเขต กำหนดให้นิสิตเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 18.กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชา กำหนดให้นิสิตเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 1.กิจกรรมก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และสามารถแยกเป็นรายด้านย่อยๆ ได้ดังนี้

ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 แยกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 25.กิจกรรมส่งเสริมการมีกาลเทศะ/มารยาทสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 24.กิจกรรมพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่ 23.กิจกรรมพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 3.กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดีและ ข้อที่ 4.กิจกรรมวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 2. กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 แยกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ข้อที่ 19.กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 18.กิจกรรมพัฒนาสมาธิเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมากและข้อที่ 13.กิจกรรมพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านพัฒนาสุขภาพพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนเห็นด้วยว่ากิจกรรม
ด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 แยกเป็นรายข้อ โดย
เรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ได้แก่ ข้อที่ 29.กิจกรรมกีฬา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12
อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 31.กิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก
และข้อที่ 30.กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

กิจกรรมเพื่อสังคม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่ 5.กิจกรรมค่ายอาสา มีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ข้อที่ 1.กิจกรรมจิตอาสา
มีค่าเฉลี่ย 4.02 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 2.กิจกรรมจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 3.72 อยู่ในระดับมาก ข้อที่
3.กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก ข้อที่ 4.กิจกรรมบำเพ็ญ
ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.63 อยู่ในระดับมาก และข้อที่ 6.กิจกรรมความดีเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.48
อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ใน
ภาพรวมที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 โดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิต
หญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์และด้าน
สามัคคี โดยเพศชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่าเพศหญิงทั้ง 3 ด้าน

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีคณะแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ใน
ภาพรวมที่แตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่าง
กัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี
Scheffe รายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านสำนึกดี นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทย์

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

ด้านมุ่งมั่น นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้

คณะวิศวกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร

คณะประมงมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์

คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม

ด้านสร้างสรรค์ นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกดังนี้

คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทยศาสตร์

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ในภาพรวมที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่มีด้านใดที่แตกต่างกัน

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อตรวจสอบรายด้านปรากฏว่า โดยภาพรวมของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนิสิตมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะประมง

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นิสิตคณะประมงมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าศึกษาศาสตร์และนิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าศึกษาศาสตร์

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน พบว่าภาพรวมนิสิตของ มีอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี โดยนิสิตแสดงถึงความมีอัตลักษณ์ของนิสิต ดังนี้คือ ด้านสำนึกดี นิสิตแสดงถึงความมีซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยในตนเอง มีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม ด้านมุ่งมั่น นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา รวมถึงมีความมุ่งหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี ไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ด้านสร้างสรรค์ นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเองสม่ำเสมอ ใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน มีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ ด้านสามัคคี นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ ชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม พร้อมทั้งจะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตาม โอกาสที่เหมาะสมชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น ชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ อัตลักษณ์ที่แสดงออกมองเห็นได้ถึงบุคลิกภาพและเจตคติของนิสิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับชัยยนต์ ศรีเชียงหา (2554) กล่าวว่า iva การประเมินอัตลักษณ์สามารถสังเกตได้จากบุคลิกภาพและเจตคติ ความเป็นตัวตน ทั้งทางด้านกาย วาจา ใจ รวมถึงสติปัญญาในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์เป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมในการสร้างการสืบทอดหรือการมีประสบการณ์ร่วมกัน และจากการศึกษาอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชื่อมโยงได้ว่ามีการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ นิสิตได้มีประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งทำให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนิสิตอยู่ในระดับมากดังงานวิจัยของกาญจนา ทรัพย์นุ้ย และคณะ (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน โดยใช้ในการฝึกประสบการณ์ของนิสิต โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้นิสิตปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีคณาจารย์คอยให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด เกิดการปลูกฝังเจตคติต่อการทำงานรวมถึง จริยธรรมขั้นพื้นฐาน ทั้งความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน นิยรักการทำงาน รวมถึงการมีความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย กระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ฝึกให้นิสิตได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ลักษณะนิสัยเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของนิสิตได้ดี

เมื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของนิสิตกับอัตลักษณ์ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีเพศแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ในภาพรวมที่แตกต่างกัน โดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิตหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ

ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์และด้านสามัคคี โดยเฉพาะชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่าเพศหญิงทั้ง 3 ด้าน รวมถึงนิสิตที่มีคณะแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ในภาพรวมที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ด้านสำนึกดี นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยจำแนกดังนี้ คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์ คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทย์ คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม ด้านมุ่งมั่น นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน จำแนกดังนี้ คณะวิศวกรรมศาสตร์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะเกษตร คณะประมงมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสังคมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตรมีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสิ่งแวดล้อม ด้านสร้างสรรค์ นิสิตที่คณะต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยจำแนกดังนี้ คณะเทคนิคการสัตวแพทย์มีอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะสัตวแพทย์ศาสตร์ สามารถอธิบายได้ว่าโดยธรรมชาติของเพศและความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลและคณะที่เรียนย่อมมีความแตกต่างกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าอัตลักษณ์ของนิสิตมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพและเจตคติซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนิสิตแสดงออก มาตามความเข้าใจตัวตนผ่านการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับ อัตลักษณ์ของบุคคลมักประกอบขึ้นอย่างเป็นกระบวนการภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลผ่านอารมณ์ ความชอบ ความรู้สึกนึกคิด โดยการใช้สถานภาพทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานภาพต่างๆ ดังอัตลักษณ์ของนิสิตที่สัมพันธ์กับเพศและคณะที่เรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เรื่องฟ้า บุราคร, 2550)

จากผลการศึกษการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กิจกรรมมีส่วนช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้านพบว่า

กิจกรรมมหาวิทยาลัยในภาพรวม ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้อพบว่านิสิตเห็นด้วยว่ากิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ มีดังนี้ กิจกรรมวันพัฒนา มหาวิทยาลัย กิจกรรมรับน้องใหม่คณะ กิจกรรมรับน้องใหม่มหาวิทยาลัย กิจกรรมเข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราชดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร กิจกรรมเข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร กิจกรรมวันนันทิรทรงปลูก คนตรีทรงโปรด กิจกรรมเลือกตั้ง อบก.และ สส. กิจกรรมปัจฉิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย) กิจกรรมไหว้ครูคณะ/ภาควิชา กิจกรรมไหว้

ครุฑมหาวิทยาลัย กิจกรรมร้องเพลงคณะ กิจกรรมร้องเพลงมหาวิทยาลัย กิจกรรมวางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์ กิจกรรมเทิดพระเกียรติพระราชวงศ์ กิจกรรมวันสถาปนาคณะ กิจกรรมที่วิทยาเขตกำหนดให้นิสิตเข้าร่วม กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชากำหนดให้นิสิตเข้าร่วม และ กิจกรรมก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ ตามลำดับ

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถแยกเป็นรายด้านย่อยๆ ได้ดังนี้

ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยแยกเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมส่งเสริมการมีกาลเทศะ/มารยาทสังคม กิจกรรมพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกับ กิจกรรมพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดี กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรม ตามลำดับ

ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ กิจกรรมพัฒนาสมาธิเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาการคิดวิจารณ์ตาม ตามลำดับ

ด้านพัฒนาสุขภาพ พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมด้านนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับที่นิสิตเห็นด้วยสูงสุด 3 กิจกรรม คือ ได้แก่ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต ตามลำดับ

กิจกรรมเพื่อสังคม พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เห็นด้วยว่ากิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายชื่อพบว่านิสิตมีความคิดว่ากิจกรรมค่ายอาสา มีส่วนช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์อยู่ในระดับมาก รองลงมา กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมความดีเพื่อสังคม ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า กิจกรรมต่างๆ มีส่วนช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตเป็นอย่างมากสอดคล้องกับ (ปัญญา เหล่าอนันตธนา, 5 กรกฎาคม 2556: สัมภาษณ์) เมื่อนิสิตได้ทำกิจกรรม เข้าร่วมกิจและได้สร้างกิจกรรมด้วยตัวเองได้ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ท้ายที่สุดนิสิตจะมีความเป็น IDKU และก็จะกลายเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งก็จะเกิดความภาคภูมิใจในความมี

IDKU ในที่สุด สอดคล้องกับ (จิรวัดน์ วีรังกร, 9 พฤศจิกายน 2556: สัมภาษณ์) กล่าวไว้ว่าในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น มหาวิทยาลัยมีวิธีการดังนี้ “...สำหรับนิสิตปี 1 ที่เข้า ม.เกษตร ในช่วงปี 1 หรือปี 2 ก็ต้องเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะ “ผู้เข้าร่วม” หรือเรียกง่าย ๆ ก็คือ “ผู้ตาม” คือเป็นผู้ตามที่ดีก่อนโดย “ทำเรื่องเล็กๆ แต่ขอรู้ให้ลึกๆ” ในระหว่างนั้น นิสิตปี 1 ก็จะถูกฝึกอบรมให้เรียนรู้ระบบการทำกิจกรรม ตั้งแต่การเขียนโครงการ ขั้นตอนการยื่นเอกสารผ่านหน่วยงานต่างๆ ได้เรียนรู้เรื่อง PDCA (Deming Cycle) ได้เรียนรู้ทักษะ การประชุม ทักษะการพูด ทักษะการทำงาน การบริหารงาน ทักษะการเป็นผู้นำฯ จนครบหลักสูตร กิจกรรมตามที่กล่าวไป จึงจะมีสิทธิเป็น Staff ของโครงการ เพราะนิสิตไม่สามารถข้ามขั้นตอนมาเป็น Staff เลย จากความเห็นของฝ่ายที่เกี่ยวกับงานฝึกอบรม หลายที่ ไม่ว่าจะ เป็นภาคธุรกิจ หรือภาคการศึกษา บอกว่าการฝึกอบรมในแต่ละชั้นปี จะมีลำดับของการพัฒนาความสำเร็จ การข้ามขั้นตอน จะน้อย ก็เลยจำเป็นต้องมี Road Map ขึ้นพื้นฐานในการพัฒนานิสิตผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย ส่วนกลาง คือ

นิสิตปี 1 เน้นการเรียนรู้ ปรับตัวการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

นิสิตปี 2 วางอาชีพในอนาคต (ช่วงนี้นิสิตจะอาจจะต้องเลือกสาขาวิชาชีพที่ข้อยจากคณะ ว่าตนเองจะเลือกเรียนในทิศทางไหน)

นิสิตปี 3 เน้นงานปฏิบัติการ สัมผัสประสบการณ์การเป็นนักกิจกรรม นักทำงานภายในกลุ่ม หรือองค์กรนิสิต ในฐานะเจ้าของโครงการหรือ Staff ของโครงการ

นิสิตปี 4 เตรียมตัวสู่โลกการศึกษาต่อหรืออาชีพ หรือ การสร้างครอบครัว และเรียนรู้สังคม หรือปัญหาสังคม...” สอดคล้องกับงานวิจัยของ(วสิรินทร์ ณ วาโย, 2557) และ(ปัญญา เหล่าอนันตธนา, 5 กรกฎาคม 2556: สัมภาษณ์) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนแรกคือการสื่อสารผ่านการปฐมนิเทศของนิสิตปีหนึ่ง เป็นกิจกรรมบังคับที่นิสิตทุกคนต้องเขา ซึ่งนิสิตทุกคนก็จะรู้ว่า IDKU คืออะไร ไม่ได้สื่อสารด้วยการพูด แต่สื่อสารด้วยการทำ กิจกรรมนันทนาการ จะมีอาจารย์โค้ช และสอดแทรก IDKU เข้าไปในกิจกรรมนันทนาการ เพราะฉะนั้นจะสามารถทำให้ได้เรียนรู้ได้ กิจกรรมนี้จะเหมือนการทำกิจกรรมนันทนาการทั่วไป เพียงแต่จะใส่อัตลักษณ์ IDKU เข้าไปด้วย ในปัจจุบันกระบวนการนี้ยังไม่ชัดเจน เพราะถ้าชัดเจน ในการปฏิบัติก็จะมีปัญหา ยกตัวอย่างในเรื่องสำนึกดี ตัวแรกนี้คือตัวฐาน สำนึกดีก็คือ เรื่องความมีระเบียบวินัย ซึ่งนิสิตได้รับรู้แค่ไหน บุคลากรที่ดี นิสิตที่ดี ถ้าบอกสำนึกดี แล้วทำไมที่เลือกชื่อในมหาวิทยาลัยถึงไม่พอต่อจำนวนรถที่จอดในที่ห้ามจอด แสดงว่ายังไม่มีการสื่อสารกันอย่างทั่วถึง ได้แค่ประกาศและมีเพลง ซึ่งเป็นเรื่อง ที่ผิวเผินมาก เท่าที่สัมผัสตอนนี้ยังไม่มีการบวนการที่ชัดเจนที่จะ ขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ พุดง่าย ๆ คือ เราเคยทำอย่างไร ก็ทำอย่างนั้น เพียงแต่เรื่องนี้แทรกเข้ามา เมื่อเรื่องนี้แทรกเข้ามาก็ต้องหาที่ลงที่

อยู่ ซึ่งขั้นตอนจริงๆ แล้วจะต้องคิดว่าเรามีกระบวนการอย่างไรที่จะถ่ายทอดหรือพัฒนา IDKU หรือถ่ายทอดวัฒนธรรมองค์กรให้กับนิสิตโดยทั่วไป ในการถ่ายทอดและพัฒนานั้นต้องช่วยกัน ในหลายๆ ส่วน ในส่วนของนิสิต สิ่งแรกก็คือต้องสื่อสาร ให้นิสิตได้ เข้าใจและภูมิใจในสถาบัน ซึ่งตอนนี้มันก็มีอยู่แต่ระยะเวลาที่เกิดขึ้นมันสั้น วิธีการที่มหาวิทยาลัยทำอยู่ ตอนนี้ก็คือ โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ ได้แคว้นเดียว แล้วนิสิตก็จะลืม เพราะฉะนั้นทุกกิจกรรม ในคลาสเรียนก็สามารถสอดแทรกได้ตลอด แต่อาจารย์ของเราที่ไม่เป็นอย่างนั้น มีหน้าที่สอนก็สอน ก็คนที่สอน นั่งคนเดียวก็สอน อาจารย์กลายเป็นหุ่นยนต์ ถึงเวลาที่สอนอย่างเดียว คือมันไม่ได้มีเป้าหมายเดียวกัน ทุกคนต่างคนต่างทำ เพราะฉะนั้น IDKU เป็นสิ่งที่ดี ถ้าทำได้ตามนั้นถือว่าสุดยอดมาก อัตลักษณ์ IDKU ก็เหมือนเป็นโจทย์ที่จะทำให้นิสิตรับรู้และเข้าใจก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ

เมื่อวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของนิสิตกับการพัฒนาอัตลักษณ์ พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน แต่เมื่อตรวจสอบรายด้านปรากฏว่า โดยภาพรวมของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนิสิตมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตคณะแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์มีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะประมง

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นิสิตที่มีคณะต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน คือ นิสิตคณะประมงมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะศึกษาศาสตร์และนิสิตคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์น้อยกว่าคณะศึกษาศาสตร์ สามารถอธิบายได้ว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ด้วยกิจกรรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถพัฒนานิสิตทุกคนทุกเพศและทุกคณะเมื่อนิสิตได้ทำกิจกรรม และได้สร้างกิจกรรมด้วยตัวเองได้ ทำที่สุดหากนิสิตมีความเป็น IDKU แล้วก็จะกลายเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งก็จะเกิดความภาคภูมิใจในความมี IDKU ในที่สุดสอดคล้องกับ (ปัญญา เหล่าอนันต์ธนา, 5 กรกฎาคม 2556: สัมภาษณ์) กล่าวว่าในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อัตลักษณ์ IDKU นิสิตสามารถเข้าไปดูได้ในเว็บนิสิต ซึ่งนิสิตจะรู้ว่ามิโครงการอะไรใน 3 เดือนข้างหน้า ระบบจะมีการลงทะเบียน แต่การลงทะเบียนหน้า เว็บไซต์ อาจจะไม่ได้มาทำจริงก็ได้ เพราะฉะนั้นในวันจริง จะต้องมีการผ่าน มีการสแกนบาร์โค้ด และเซ็นชื่อหน้างาน นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านจอ LED การประชาสัมพันธ์ผ่านโทรศัพท์ผ่านทาง SMS ทั้ง iPad และ iPhone

(ระบบปฏิบัติการ IOS) ถ้าเป็น iPad และ iPhone App ของเราก็จะบริการฟรี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย นี่ก็คือเครื่องมือของเรา แล้วก็จะมียระบบอีเมล รวมทั้งเบอร์ มือถือของนิสิตด้วย เราก็สามารถโยงไปถึง SMS ได้ในส่วนนี้จะมีบริการส่งขอมูลตรงนี้อยู่ ถือเป็นช่องทางการสื่อสาร ช่องทางการประชาสัมพันธ์ ยังไม่นับป้าย โปสเตอร์ และคัทเอาต์ จึงทำให้ทุกคนเข้าถึงกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาอัตลักษณ์และสอดคล้องกับ (จิรวัดน์ วิริงกร, 9 พฤศจิกายน 2556: สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่ามหาวิทยาลัยได้จัดทำมิวสิก วิดีโอเพลง IDKU ขึ้นมาชุดหนึ่งเป็นเพลง IDKU ซึ่ง จะเปิดบ่อย และเปิดทุกช่วง โดยเฉพาะในงานปฐมนิเทศ ซึ่งเราจะเน้นนิสิตปี 1 มากที่สุด ในกิจกรรมรับน้องใหม่ ก็จะพยายามสื่อสาร IDKU ให้นิสิตเข้าใจให้มากที่สุด นอกจากนี้ก็ได้ทำเนื้อหาเกี่ยวกับ IDKU ไว้ในกลุ่มนิสิตสำหรับนิสิตปี 1 ซึ่งนิสิตทุกคนที่เขามาทำกิจกรรมจะได้รับหนังสือคู่มือเล่มนั้น ถือเป็น การสื่อสารอีกช่องทางหนึ่ง

เมื่อมองในภาพลึกลงไปในรายละเอียดที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในการพัฒนาอัตลักษณ์ใน แต่กิจกรรมพบว่า

กิจกรรมมหาวิทยาลัย คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ เศรษฐศาสตร์ รองลงมา คือ คณะมนุษยศาสตร์และคณะวนศาสตร์ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมมหาวิทยาลัยช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะบริหารธุรกิจ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะช่วยพัฒนา อัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะมนุษยศาสตร์และคณะวนศาสตร์

ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะมนุษยศาสตร์

ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนา อัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะบริหารธุรกิจ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมด้านพัฒนาทักษะการคิด และการเรียนรู้ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะวิทยาศาสตร์และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร คณะที่มีความ คิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะสัตวแพทย์ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรม ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะเศรษฐศาสตร์

ด้านพัฒนาสุขภาพ คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมด้านพัฒนาสุขภาพช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะเศรษฐศาสตร์

กิจกรรมเพื่อสังคม คณะที่มีความคิดเห็นว่าช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้ดี คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนคณะที่มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมเพื่อสังคมช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ได้น้อยกว่าคณะอื่นๆ คือ คณะวนศาสตร์

คณะที่มีความคิดต่อกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมน้อยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ต้องเข้าไปสร้างความตระหนักและดูแลเป็นพิเศษและอธิบายนิสิตให้เห็นภาพถึงความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมกับอัตลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ (จิรวัดน์ วีรังกร, 9 พฤศจิกายน 2556: สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากยายังไม่แรง หรือการกระตุ้นยังไม่ดีพอ เพราะตอนนี้การสื่อสาร มันเป็นเพียงการสื่อสารเพื่อให้ห้อง IDKU และให้ทำกิจกรรมอย่างเดียวเท่านั้น คือถ้าไม่อธิบายให้เด็กฟังว่า กิจกรรมนี้ทำไปทำไมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ตัวไหนเขาก็จะไม่เข้าใจ เพราะยังขาดการเชื่อมโยง เพราะนิสิตไม่ได้มานั่งคิดหรือทบทวนว่าตนเองมีหรือไม่ เช่น กิจกรรมการทำค่ายอาสา ตัวนิสิตเองอาจจะไม่ได้คิดว่ากำลัง ทำตามอัตลักษณ์ IDKU ของมหาวิทยาลัย แต่ถ้าวันหนึ่งทางมหาวิทยาลัยได้ทำการเชื่อมโยง ก็จะทำให้นิสิตเขาใจมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ควรมีการจัดเพิ่มพูนประสบการณ์สำหรับอัตลักษณ์ในด้านสร้างสรรค์ให้มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนและมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ควรปรับหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมให้มีความน่าสนใจและให้นิสิตตระหนักในกิจกรรมทางด้านนี้ว่าช่วยในการส่งเสริมอัตลักษณ์ได้ เช่น กิจกรรมทำความดีเพื่อสังคมและกิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ควรสร้างความตระหนักให้กับทุกคณะในการดำเนินกิจกรรมตามอัตลักษณ์ และสร้างความตระหนักให้กับคณะที่แตกต่างจากคณะอื่นให้เป็นพิเศษเพิ่มมากขึ้นยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลกับนิสิตทุกชั้นปีเพื่อเปรียบเทียบและให้เป็นข้อมูลพื้นฐานต่อไป
2. ควรมีการศึกษาแบบกึ่งทดลองในเรื่องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนิสิต กับตัวแปรที่น่าสนใจ เช่น ทักษะชีวิต การเสริมแรงและนำผลที่ได้มาจัดทำเป็นคู่มือในการฝึกอบรมนักศึกษาให้มีอัตลักษณ์ที่สูงขึ้นต่อไป
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิต ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะจะได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียดเชิงลึกมากขึ้น เช่น สัมภาษณ์ หรือใช้เวลาพูดคุยกับนิสิต พร้อมทั้งการใช้เวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการสัมภาษณ์ เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด สามารถใช้พัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตในแต่ละด้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2554. รายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2554, กรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการบริหารโครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่. 2555. คู่มือโครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. 2551. ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต การอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกุล. 2554. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จตุพร ดอนโสม. 2555. การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนไทย เชื้อสายเวียดนามบ้านนาจอก. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เฉลิมรัตน์ ไทยวี. 2549. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของพนักงานบริการลูกค้าบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต จิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนิดา ยอดดี. 2534. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยยนต์ ศรีเชียงใหม่. 2554. การพัฒนาแนวคิดเรื่องสมมูลเคมีและเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์. 2548. รหัสชุมชน (Community Code): พื้นที่ อัตลักษณ์ ภาพแทนความจริง และพลังสมัยใหม่. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

_____. 2553. อัตลักษณ์ชุมชน: Community Identities อัตลักษณ์ และการพัฒนาเพื่อเคลื่อนเปลี่ยนตำแหน่งแห่งที่ของชุมชน. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด.

- ทึศนา เขมมณี. 2553. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เกรท เอ็ดดูเคชัน.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2550. การวัดเจตคติ (measurement of attitude). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซท การพิมพ์.
- นัยเนตร องค์เนกนันต์. 2534. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา. 2547. การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ในวาทกรรม อัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. 2546. อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2551. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พ่องพรรณ ตรียมงคลกุลและสุภาพ นัฏราภรณ์. 2555. การออกแบบการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัฒนา กิติอาษา. 2546. ท้องถิ่นนิยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พิศิษฐ์ คุณวโรตม์. 2546. “อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ติดเชื้อ HIV” อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- มยุรา ชูทอง. 2555. รายงานการสำรวจการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีการศึกษา 2553. รายงานเสนอผู้อำนวยการกองแผนงาน มีนาคม 2555. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัตนา บุญมัธยะ. 2546. “พิธีมะเนากับตัวตนคนกะลีน.” ในปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (บรรณาธิการ). อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์ จำกัด.
- เรื่องฟ้า บุราคร. 2550. การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ “กระเทย” ในพื้นที่กาบาเรต์โชว์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- วรรณิ อึ้งสิทธิพูนพร. 2544. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิมลมาศ ปฤชากุล. 2555. การกอบกู้อัตลักษณ์ชนบทได้ในเรื่องสั้นของนักเขียนชาวไทย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 2555. อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของคณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สุจรรยา โชติช่วง. 2554. การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552). มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สันติ ศรีสวนแดง. 2537. ปัจจัยที่อิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเกษตรของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สวัสดิ์ ประทุมราช. 2545. การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. แปลจาก T. Lickona. 1991. Educating for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility. New York: 10021 U.S.A.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2556). [ออนไลน์]. ลักษณะผู้เรียนระดับอุดมศึกษา : เอกสาร ประกอบการสอนทางกายภาพบำบัด. [สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2556].
จาก <http://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/54/6learner54>.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. 2543. อัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อนุสรณ์ อุณโณ. 2547. เกษตรกรรมยั่งยืน: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับปัญหาการเกษตรและอัตลักษณ์ชาวนาไทย. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ แอนด์ เจ กราฟฟิคดีไซน์.

อพัชชา ศรีรัช. 2554. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สังคมวิทยาประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

Ailen, M. J. 2006. *Assessing General Education Program*. San Francisco: Jossey-Bass.

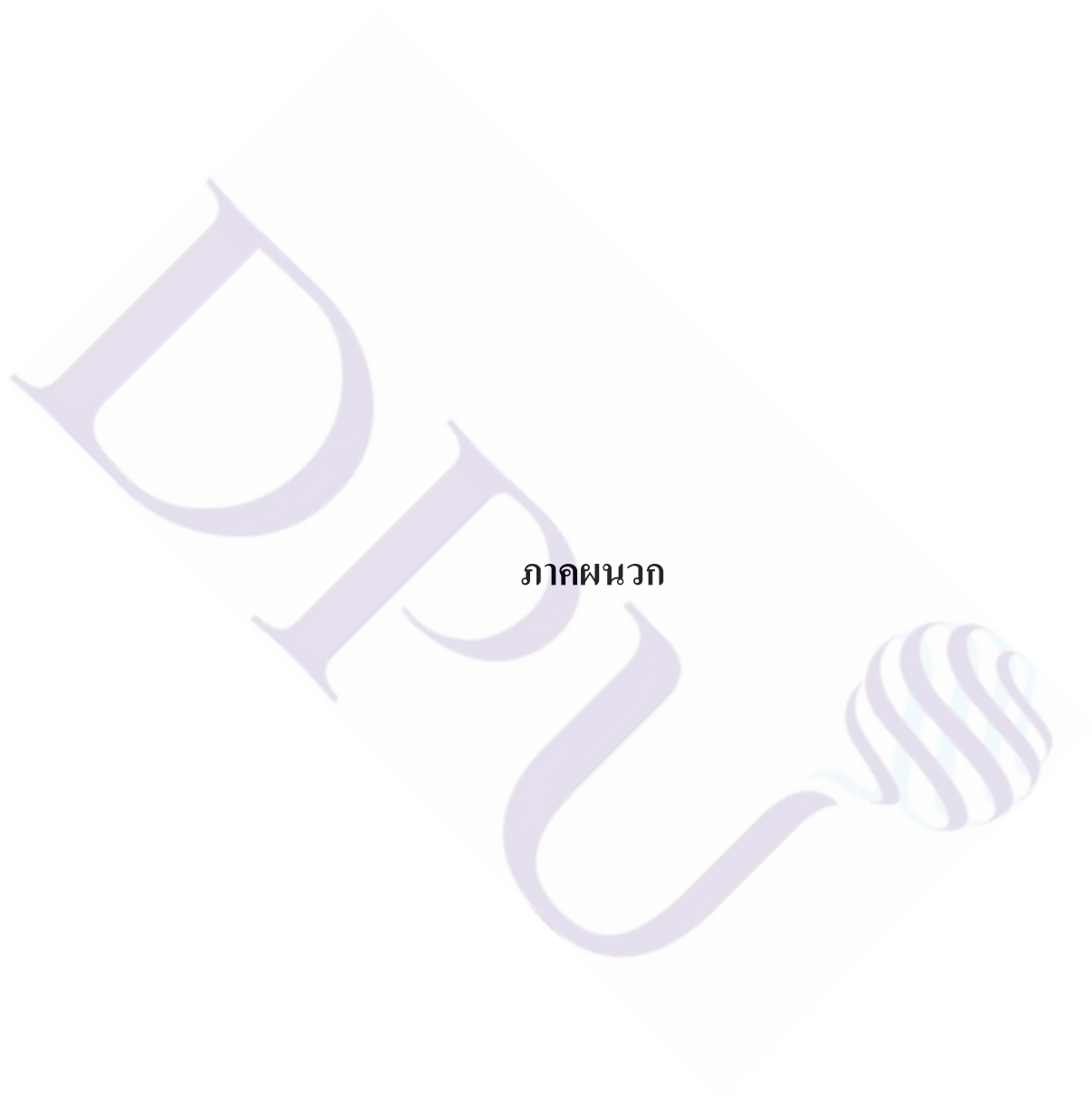
Astin, A. W. 1993. *Achieving Education Excellence*. San Francisco: Jossey-Bass.

Kathryn, W. 1997. *Identity and difference*. London: Sage.

Mccall, G. J. 1987. "The structure, content and dynamics of self: Continuities in the study of role-identities." In K. Yardley and T. Honess. (eds.). *Self and identity: Psychosocial perspectives*. New York: John Wiley & Sons.

Newman, P. R. and M. B. Newman. 1983. *Principles of psychology*. Illinois: Homewood.

Stryker, S. 2007. "Identity theory and personality theory: Mutual relevance." *Journal of Personality*. n.p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

รายการพิจารณา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	สรุป
	1	2	3		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต					
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. คณะที่ศึกษา ☐ 1.คณะเกษตร ☐ 2.คณะบริหารธุรกิจ ☐ 3.คณะประมง ☐ 4.คณะมนุษยศาสตร์ ☐ 5.คณะวนศาสตร์ ☐ 6.คณะวิทยาศาสตร์ ☐ 7.คณะศึกษาศาสตร์ ☐ 8.คณะเศรษฐศาสตร์ ☐ 9.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ☐ 10.คณะสังคมศาสตร์ ☐ 11.คณะสัตวแพทยศาสตร์ ☐ 12.คณะอุตสาหกรรมเกษตร ☐ 13.คณะเทคนิคการสัตวแพทย์ ☐ 14.คณะสิ่งแวดล้อม ☐ 15.คณะวิศวกรรมศาสตร์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์					
สำนึกดี					
1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
	1	2	3		
4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มุ่งมั่น					
6. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียน สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. นิสิตมีความมุ่งมั่นหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
สร้างสรรค์					
11. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือ ความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียน มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความ พยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเอง สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
สามัคคี					
16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
	1	2	3		
19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์					
กิจกรรมมหาวิทยาลัย					
1. ก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ปฐมนิเทศคณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ร้องเพลงมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ร้องเพลงคณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ไหว้ครุฑมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ไหว้ครุฑคณะ/ภาควิชา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. วันพัฒนามหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. รับประทานอาหารมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. รับประทานอาหารคณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. เข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. เข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราชดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. วางพวงมาลาวันปิยมหาราช 23 ตุลาคม	-1	+1	+1	0.33	ใช้ไม่ได้
13. วันนันทรีทรงปลูก คนตรีทรงโปรด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. เลือกตั้ง อบก. และ สส.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. วางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16. ปังฉิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. เทิดพระเกียรติพระราชวงศ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18. วันสถาปนาคณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
	1	2	3		
19.กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชากำหนดให้บัณฑิตเข้าร่วม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.กิจกรรมที่วิทยาเขตกำหนดให้บัณฑิตเข้าร่วม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ					
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
21.กิจกรรมทางศาสนา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.กิจกรรมวินัยในตนเอง	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
25.การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.เสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้					
28.ทักษะภาษาต่างประเทศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.ทักษะไอ ที	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.ทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31.ความคิดสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.ความคิดนวัตกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.การคิดวิจารณ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.กิจกรรมประกวดทางการคิด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.การพัฒนาทักษะทางอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37.สมรรถนะการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38.สมาธิเพื่อการเรียนรู้	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
39.การสร้างแรงบันดาลใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เกี่ยวข้อง			ค่า IOC	สรุป
	1	2	3		
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและการสื่อสาร					
40.พัฒนาบุคลิกภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41.การทำงานเป็นทีม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42.การเสริมสร้างทัศนคติประชาธิปไตย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43.ทักษะมนุษยสัมพันธ์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44.ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45.กาลเทศะ/มารยาทสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46.การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47.ทักษะภาวะผู้นำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48.ทักษะการพูดและการนำเสนอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านพัฒนาสุขภาพ					
49.กิจกรรมกีฬา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50.กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
51.กิจกรรมนันทนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมเพื่อสังคม					
52.กิจกรรมจิตอาสา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
53.กิจกรรมจิตสาธารณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
54.กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
55.กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
56.กิจกรรมค่ายอาสา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
57.กิจกรรมความดีเพื่อสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ดังนี้

- 1.ดร.ดำรงค์ ศรีพระราม อาจารย์ประจำคณะวนศาสตร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน
- 2.รศ.ดร.อนุชัย รามวงษ์กูร อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน
- 3.ดร.เสรี กุญแจนาค อาจารย์ประจำคณะสัตวแพทยศาสตร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารกิจการภายใน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำเพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เพื่อความสำเร็จของงานวิจัยโดยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น และขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามจะถือเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งในการได้รับความร่วมมือตอบ คำถามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด และผู้วิจัยขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ

ชาย

หญิง

4. คณะที่ศึกษา

1.คณะเกษตร

2.คณะบริหารธุรกิจ

3.คณะประมง

4.คณะมนุษยศาสตร์

5.คณะวนศาสตร์

6.คณะวิทยาศาสตร์

7.คณะศึกษาศาสตร์

8.คณะเศรษฐศาสตร์

9.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

10.คณะสังคมศาสตร์

11.คณะสัตวแพทยศาสตร์

12.คณะอุตสาหกรรมเกษตร

13.คณะเทคนิคการสัตวแพทย์

14.คณะสิ่งแวดล้อม

15.คณะวิศวกรรมศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

5	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
3	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
1	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
สำนึกดี					
1. นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง					
2. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง					
3. นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น					
4. นิสิตไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด					
5. นิสิตมีจิตสำนึกรับผิดชอบช่วยเหลืองานส่วนรวม					
มุ่งมั่น					
6. นิสิตขยันศึกษาเล่าเรียน ทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ					
7. นิสิตมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
8. นิสิตไม่ย่อท้อต่องานที่หนักและยากลำบาก					
9. นิสิตมีความมุ่งมั่นหวังผลการเรียนให้อยู่ในระดับดี					
10. นิสิตมีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา					
สร้างสรรค์					
11. นิสิตพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนเสมอ					

ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ/การกระทำ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12. นิสิตมีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน					
13. นิสิตใส่ใจงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน					
14. นิสิตต้องการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้ตนเองสม่ำเสมอ					
15. นิสิตมีมุมมองในการพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
สามัคคี					
16. นิสิตชอบทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับบุคคลอื่น					
17. นิสิตชอบการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม					
18. นิสิตยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นเสมอ					
19. นิสิตพร้อมที่จะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีตามโอกาสที่เหมาะสม					
20. นิสิตชอบทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรต่างๆ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นิสิตคิดว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยในการพัฒนาอัตลักษณ์อยู่ในระดับใด ดังนี้

ประเด็น	ระดับการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
กิจกรรมมหาวิทยาลัย					
1. ก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่					
2. ปฐมนิเทศคณะ					
3. ร้องเพลงมหาวิทยาลัย					
4. ร้องเพลงคณะ					
5. ไหว้ครุฑมหาวิทยาลัย					
6. ไหว้ครุฑคณะ/ภาควิชา					
7. วันพัฒนามหาวิทยาลัย					
8. รับประทานอาหารมหาวิทยาลัย					
9. รับประทานอาหารคณะ					
10. เข้าแถวส่งบัณฑิต งานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร					
11. เข้าแถวรับและส่งเสด็จพระราชดำเนินงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร					
12. วันนันทริทรงปลูก ดนตรีทรงโปรด					
13. เลือกตั้ง อบก. และ สส.					
14. วางพวงมาลาวันสถาปนามหาวิทยาลัย 2 กุมภาพันธ์					
15. ปี่จิมนิเทศมหาวิทยาลัย (ชั้นปีสุดท้าย)					
16. เทิดพระเกียรติพระราชวงศ์					
17. วันสถาปนาคณะ					

ประเด็น	ระดับการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18.กิจกรรมที่คณะ/ภาควิชากำหนดให้บัณฑิตเข้าร่วม					
19.กิจกรรมที่วิทยาเขตกำหนดให้บัณฑิตเข้าร่วม					
กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ					
ด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
20.กิจกรรมทางศาสนา					
21.กิจกรรมเสริมสร้างหลักคิดเชิงคุณธรรม					
22.กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมที่ดี					
23.กิจกรรมวินัยในตนเอง					
24.การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
25.กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย					
26.เสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพ					
ด้านพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้					
27.ทักษะภาษาต่างประเทศ					
28.ทักษะไอ ที					
29.ทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์					
30.ความคิดสร้างสรรค์					
31.ความคิดนวัตกรรม					
32.การคิดวิจารณ์ญาณ					
33.กิจกรรมประกวดทางการคิด					
34.การพัฒนาทักษะทางอาชีพ					
35.การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
36.สมรรถนะการเรียนรู้					
37.สมาธิเพื่อการเรียนรู้					
38.การสร้างแรงบันดาลใจ					

ประเด็น	ระดับการช่วยพัฒนาอัตลักษณ์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร					
39.พัฒนาบุคลิกภาพ					
40.การทำงานเป็นทีม					
41.การเสริมสร้างทัศนคติประชาธิปไตย					
42.ทักษะมนุษยสัมพันธ์					
43.ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น					
44.กาลเทศะ/มารยาทสังคม					
45.การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิต					
46.ทักษะภาวะผู้นำ					
47.ทักษะการพูดและการนำเสนอ					
ด้านพัฒนาสุขภาพ					
48.กิจกรรมกีฬา					
49.กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพจิต					
50.กิจกรรมนันทนาการ					
กิจกรรมเพื่อสังคม					
51.กิจกรรมจิตอาสา					
52.กิจกรรมจิตสาธารณะ					
53.กิจกรรมเพื่อคนด้อยโอกาสทางสังคม					
54.กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
55.กิจกรรมค่ายอาสา					
56.กิจกรรมความดีเพื่อสังคม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายทวีศักดิ์ อินทโชติ

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกริก คณะบริหารธุรกิจ

สาขาการตลาด พ.ศ.2549

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พาณิชยการฉะเชิงเทรา

บางเขน (ปวส.) พ.ศ. 2539

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

กองยานพาหนะ อาคารและสถานที่

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน